

21

I

11.478

*Din cărțile mele:
trădănașculescu
riv - Dolju în 10 Martie 1905.
N. T. POPP*

Câteva din Cuvântările

ROSTITE

IN

CĂMERA DEPUTAȚILOR

LEGISLAȚIA 1901—1904.

Stabilimentul Industrial de Arte Grafice
RALIAN și IGNAT SAMITCA, Craiova

1905

N. T. POPP

Câteva din Cuvântările

ROSTITE

IN

CAAMERA DEPUTAȚILOR

LEGISLAȚIA 1901—1904.

Stabilimentul Industrial de Arte Grafice

RALIAN și IGNAT SAMITCA, Craiova

1905

58,166.

I 11478

Stimate și iubite prieten,

Pentru a cunoaște și D-v. care sunt opiniunile mele, privitoare la interesele generale, economice și politice ale țării—și modul cum v'am reprezentat în parlament, unde prin încrederea și binevoitorul D-v. sprijin, am fost onorat cu mandatul de Deputat, am onoare a vă trimite prezenta broșură, care conține câteva cuvântări, din cele rostite de mine în legislația 1901—1904, și dacă vederile mele sunt împărtășite, după cum sper, și de D-v., pentru a se aduce la îndeplinire la viitoarele alegeri, vă rog a acorda sprijinul și încrederea D-v., candidaților ce se vor propune de partidul național-liberal.

Toate actele mari politice și economice, partidul național-liberal le a săvârșit și am convingerea că, bărbații politici, cari compun acest partid, prin muncă onestă și capacitate, vor îndeplini toate reformele necesare, cari să contribuie a ridica tot mai sus, puterea morală și economică a patriei române.

Bunul Dumnezeu să ne lumineze și să ne îndrepte pe calea cea bună.

Dorindu-vă sănătate și bucurie, vă rog primiți salutul meu amical.

N. J. POPP.

Discuția generală la budgetul

1901—1902

Ședința de la 26 Martie 1901

Președenția D-lui M. Pherekyde. D-nu Popp are cuvântul :

D. N. T. Popp : D-lor deputați, mai înainte de toate mă simt dator a aduce cele mai călduroase mulțumiri d-lui raportor al comisiunei budgetare pentru importanta sa lucrare, care ne pune pe toți în cunoștință, cu tot mecanismul de starea finanțelor Statului.

D-lor, în toate ocaziile când a fost vorba despre finanțele Statului și am avut cuvântul, am spus încă de la 1886, că cheltuelile Statului sunt în disproporție cu puterea economică a țării, că împrumuturile care continuu se făceau, de multe ori cu puțină ordine, de multe ori fără multă importanță, ci numai pentru că creditul Statului se bucura de o mare favoare pe lângă capitaliștii străini, iar oamenii noștri politici adesea ori abuzau de această favoare; prevedeam că o să vină o vreme când nu o să ne mai putem mișca. Zicând acestea, mă referam totdeauna la puterea economică a țării și dând ca probă comparativă între cheltuelile

noastre ale României față cu cele ale Belgiei. Pentru ce făceam comparația bugetului țării noastre față de bugetul Belgiei?

Pentru cuvântul că noi ne pretindem, că suntem Belgia Orientului,^r și prin urmare, dacă facem comparațiunea între bugetul Belgiei și al țării noastre, trebuia să facem comparație și între puterea economică a Belgiei față de puterea economică a României.

Comerțul exterior al Belgiei, importul și exportul se urca la șease miliarde, bugetul său era de 330 milioane. |

Importul și exportul României în 1886 se urca la 550 milioane, cu un buget de 180 milioane. Din dezvoltarea economică se alimentează bugetul țării; bogăția unei țări garantează prevederile bugetare. Raportul între mișcarea economică și buget în Belgia reprezintă $5\frac{1}{2}\%$, pe când la noi reprezintă peste 30 la $\%$; dar cum zice românul: târziu ne am deșteptat; a trebuit să vină un an nenorocit, cu totul secetos, recoltă slabă, ca să grăbească a ne pune în mai de aproape cunoștință despre pericolul spre care noi mergeam, compromițând independența noastră economică; dar tot mai bine mai târziu de cât nici odată!

Însă reducerile acestea, economiile făcute la buget, impozite create, toate și pot avea eficacitatea lor, când ne vom ocupa pentru a ocroti și a găsi mijloace de dezvoltare a economiei noastre naționale, căci totul depinde de la o reală dezvoltare a avuției noastre naționale. Pentru această îmbunătățire a stărei noastre economice se cere, în primul rând, începând de la țărani, să studiem mijloacele cari ar putea fi mai practice și mai bine înțelese de țăranii muncitori, pentru ca cultura pământului să se facă în condițiuni mai bune, ca din rodul pământului să poată și ei pe de o

parte a'și îmbunătăți traiul, iar pe de altă parte impozitul privitor la Stat să fie mai cu înlesnire perceput.

D-lor, în mijlociu exportul țării noastre—voi să vorbesc de grâu—variază între 18 și 20 milioane hectolitri pe fiecare an. Cea mai mare parte din această cantitate, 10 a 12 milioane hectolitri, este de calitate inferioară, și această calitate inferioară este producțiune a cultivatorilor mici, a țăranilor, din această cauză, că cultura este neîngrijită, ei suferă — dacă admitem în mijlocie o pierdere a prețului—de cel puțin câte 2 lei la hectolitrul, reprezintă pentru țărani o pierdere de la 20 până la 24 milioane pe fiecare an.

Pe de altă parte, d-lor, țăranii noștri, în special cei de la câmp, cari în mare parte se ocupă cu cultura grâului, au introdus obiceiul de a semăna grâu în mai mulți ani consecutivi pe acelaș teren; din această cauză s'a constatat că fertilitatea pământului s'a istovit, și nu numai că producțiunea e slabă, dar și calitatea devine mai inferioară, ceea-ce contribuie mai mult a deprecia valoarea muncii țăranilor. Eu cred că în această privință ar trebui să cugetăm, și nu știm dacă n'ar fi de absolută nevoie, ca chiar prin o lege să se interzică cultura grâului pe acelaș teren în doi ani consecutiv, pentru că nu avem materii chimice de îngrășămintă; pe de altă parte, suntem datori să protegiăm fertilitatea solului pentru a o putea transmite și viitoarelor generațiuni. Mai au trebuință, d-lor, țărani și de reducerea dobânzilor la creditul agricol al Statului. D-lor, Statul socotește la țărani 12% dobândă, și dacă Statul le cere această dobândă, având și privilegiu, înțelegeți că micii speculatori cari se găsesc prin comunele rurale au pretențiunea să le ceară de multe ori 20 și 30%.

O asemenea stare de lucruri nu poate fi de cât vă-

tămătoare puterei productive a cultivatorului de pământ.

Mai este nevoie, d-lor, ca, cu ocaziunea încheierii viitoarelor convențiuni comerciale, să nu mai sacrificăm exportul animalelor și al produselor animale; să nu mai încheiem cu nici o putere o convențiune comercială pe principiul clausei națiunii cele mai favorizate, fără a lua garanții și fără a avea convenții veterinare prin cari să ni se garanteze exportul animalelor și produselor animale.

D-lor, în ceea-ce privește pe țăran, iată care era, înaintea de a închide granițele, situațiunea: Este în deosebire cunoscut că boii, după câțiva ani, când îmbătrânesc, trebuie să 'i vândă. Înainte, când granițele pentru exportul vitelor erau deschise, țăranii luau un preț foarte bun; se vindea perechea de boi bătrâni cu 10—12 napoleoni.

Astăzi pentru vitele bătrâne cari se scot din serviciu țăranii nu mai pot primi nimic, sau iau un preț derizoriu, 60—80 lei; pe când boii tineri de jug trebuie să-i plătească cu 300—400 lei perechea și cu deprecierea prețului la produse; ca un țăran să poată a'și cumpăra o pereche de boi tineri trebuie să recurgă și la împrumut, apoi cu dobânzi scumpe ei nu pot a se plăti nici în câte 3—4 ani. Va trebui, deci, să se studieze din vreme asupra tutulor intereselor economice, și în special asupra micilor cultivatori și cari fac puterea țării din punct de vedere economic și din punct de vedere al forței numerice.

Mai suferă țăranii și de o altă nedreptate: legea de constatare și de precepere în condițiunile în cari este făcută lasă foarte multe urme de nedreptate, mai ales în ceea-ce privește estimația venitului, în cât am avut ocaziune să constat că, de multe ori a fost pus în ur-

mărire fondul, pentru neplata de impozite. Dacă impunerea era făcută în mod just, ar fi fost suficient ca a zecea parte din producțiune, să fie urmărită pentru acoperirea dărilor fiscale și nici odată nu s'ar fi ajuns la asemenea extreme măsuri.

Aceasta dovedește în destul că, legea de constatare și de precepere, astfel cum este, este o lege nedreaptă, care trebuie neapărat modificată, astfel în cât să nu fie nimeni asuprit.

Legea de constatare și de precepere mai este nedreaptă și din alt punct de vedere, căci această lege prevede o dispozițiune că, evaluările stabilite pentru o proprietate în momentul recensământului să fie obligator impuse pe toată durata de 5 ani; or, d-lor, s'a văzut că proprietăți cari, în momentul când s'a făcut recensământul, erau arendate cu 20,000 lei, de exemplu; după expirarea contractelor cu 30,000 lei arendate, cel care a avut folosința de a avea 10.000 lei mai mult nu plătește impozit pentru plus venit, ce a putut realiza prin noua arendare, pe câtă vreme s'a constatat că proprietăți cari au fost arendate cu 20,000 lei, după expirarea contractului s'au rearendat numai cu 10,000 lei. Ei bine, pe lângă această scădere simțită, proprietarii sunt siliți să plătească impozit tot pe evaluarea venitului de 20,000 lei.

D-lor, o asemenea lege socotesc că, nu mai poate fi tolerată într'un Stat pretins civilizată.

Când această lege s'a votat de Corpurile legiuitoare, aveam onoarea să fac parte în acea legislațiune, și am combătut-o, și am arătat nedreptățile ce vor rezulta din aplicarea legii; care din d-voastră nu a avut ocaziunea a constata cazuri de asemenea natură ce am onoarea a vă arăta?

S'a mai vorbit despre șantierul de la Turnu-Seve-

rin; că acel șantier nu produce ceea ce ar trebui, și că nu este de cât o împovărare la cheltueli, ce apasă în budgetul Statului, fără să dea în schimb ceea ce ar trebui.

D-lor, șantierul este foarte bine montat, are ingineri tehnici foarte capabili, însă lipsesc lucrările, n'au material. Ce ar trebui să facă? În acest șantier s'ar putea face foarte bine pluguri, cilindre de curățit grâu, instrumente agricole de tot felul. Noi importăm pe fiecare an cel puțin 100,000 pluguri din Austria și Germania. Pentru ce aceste pluguri nu s'ar putea face în șantierul de la Turnu Severin? În șantierul căilor ferate ungare se lucrează pluguri, se lucrează mașini de treerat, cilindre și tot felul de instrumente agricole, pentru ce nu s'ar ocupa și inginerii tehnici, mecanici, cari îi are Statul angagiați la șantierul de la Turnu Severin, cu lucrări de asemenea instrumente? Ar fi de mare folos și de foarte mare necesitate să lucreze pluguri, pe cari să le vândă la țărani cu mult mai efin de cât cele importate din Germania și Austro-Ungaria.

Un țăran, ca să poată să cumpere astăzi un plug bun, trebuie să dea 65—70 lei, pe câtă vreme dacă s'ar lucra în șantierul de la Turnu-Severin, care se zice că nu este destul de ocupat, dar care are destul de mulți lucrători cărora li s'ar da de lucru, socotesc că materialul brut ce se întrebuințează la un plug, costând maximum 18—20 lei, iar lucrul neputând costa de cât cel mult 10—15 lei, s'ar putea pune la dispozițiunea tuturor agricultorilor mici pluguri bune și cu preț redus, ceea ce ar contribui foarte mult la dezvoltarea economică a țăranilor.

Iată câteva observațiuni pentru partea rurală țărănească. Acum voi veni la partea comercială și industrială.

D-lor, după statistica comerçului nostru, în cei din urmă 10 ani, se constată că, am importat industrii străine de 3.754.309.000 lei în sumă rotundă și am exportat cereale și alte produse, cum lemne, petrolu pentru 2.746.440.000 lei. Prin urmare, în intervalul de 10 ani suntem într'un deficit de 1.007.868.000 lei.

Aceasta își explică criza economică și criza financiară prin care trecem; aceasta își explică deficitele cari rezultă în situațiunea financiară a Statului.

Ca să scăpăm, d-lor, de o asemenea stare de lucruri foarte îngrijitoare, care, după cum ne-a spus d. Costinescu, reprezintă o parte importantă din independența Statului, singura soluțiune ar fi îmbunătățirea culturai pământului, pentru ca din export să putem incasa câte 50—60 milioane mai mult pe fiecare an ca până acum.

Pe de altă parte, să găsim mijloace pentru a creea industrii, pentru ca importățiunea industriilor străine să fie redusă cu 50—60 milioane. Ce să facem pentru ca să atingem acest scop, și din punct de vedere comercial și din punct de vedere industrial?

D-lor, Statul, județele, comunele se găsesc azi mai toate în jenă financiară, prin urmare, în lipsă de mijloace financiare pentru ca să înființeze școale industriale; dar dacă nu avem mijloace ca prin școli să învățăm, avem alte mijloace: prin legi înțelepte, prin măsuri practice putem să ne atingem scopul, mai mult poate chiar de cât prin școale.

Este de dorit, să facem o lege prin care, ori cine întreprinde un comerț sau o industrie de ori ce fel, să fie obligat a avea cel puțin jumătate din angloiați și lucrători români.

Cu acest chip vom putea încetul cu încetul să deprindem și pe fii acestei țări, pe tineret, ca prin calea

practică să poată învăța și participa mai mult la comerț și industrie.

Dacă s'ar face azi o statistică la toate băncile din România, nu veți găsi nici 5% din funcționari să fie români.

Comerțul cel mai important al țării este comerțul de export de cereale, acest comerț, care este principala resursă de bogăție a țării noastre. Acest comerț se face, pot zice în totalitatea lui, de către străini. Dacă am admite beneficiile realizate din exportul celorlalte 270 milioane, cât reprezintă media pe 10 ani, numai cu 2% reprezintă un beneficiu de aproape 6 milioane pe fiecare an, care se dă străinilor numai pentru a fi intermediarii vânzării produselor noastre. Prin urmare, cu mijlocul ce propun, sper că între români se vor găsi destui cari se pot forma pentru acest comerț, și astfel încetul cu încetul, ceea ce dăm acum străinilor ar putea trece în mâinile românilor. Pe de altă parte, în industrie să căutăm a ne dezvolta pe terenul practic, fiindcă în alte țări, în Anglia de exemplu, industria s'a dezvoltat mai mult pe terenul practic de cât teoretic, și, prin urmare, industriașilor străini cari crează industrii în țara noastră să li se impună sarcina ca să aibă jumătate din lucrători și jumătate din angajați români. Cu acest mod iarăși se va deschide calea românilor să devină și buni industriași.

Pentru comerț, una din condițiunile mai esențiale pentru dezvoltarea și progresul lui, este ca scontul și dobânda să fie cât se poate mai mică.

Reforma făcută în 1892 la Banca națională, introducându-se etalonul de aur, a putut până în anul 1899 să fie în mod normal aplicată, căci deficitul ce rezulta între valoarea mărfurilor ce importam și valoarea produselor țării ce exportam, acele se acopereau cu au-

rul ce intra în țară din împrumuturile ce contracta Statul.

Aurul provenit din împrumuturi compensa acoperirea deficitului. Îndată ce însă Statul nu a mai putut face împrumuturi, Banca națională cu greutate a putut să-și mențină stocul său de aur, și aceasta numai urcând scontul și dobinzile. Această stare de lucruri, a îngreunat foarte mult relațiunile comerciale.

Pe lângă că comerțului român, i s'a restrâns posibilitatea de câștig, pe de altă parte i s'au urcat cheltuielile; aceasta este una din cauzele cari ne face să auzim la fiecare pas plângeri și nemulțumiri din partea comercianților; d-lor, reforma introdusă cu etalonul de aur nu se poate menține în condițiunile noastre economice de astăzi de cât într'un mod artificial, adică prin urcarea scontului și a dobinzilor. Dacă este vorba ca prin asemenea mijloace să se conserve stocul metalic de aur, atunci această instituțiune nu mai răspunde scopului pentru care a fost creată, mulți cred că urcarea scontului nu este o pagubă așa de mare în raporturile noastre economice; d-lor, acum veri-o 3 săptămâni vorbind cu un domn, care făcuse parte din precedenta Cameră, îmi spunea: ce pagubă mare este pentru economia națională dacă Banca națională care are în circulațiune 105.000.000, și, în loc de 5 și 6%, ia 8 și 9%, diferența în total este de 3.000.000, și că această diferență, pentru toată mișcarea economică n'ar însemna lucru mare; d-lor paguba pentru economia națională este mult mai mare de cât aceste trei milioane. Urcarea scontului și a dobinzilor la Banca națională a depreciat efectele publice, a depreciat valoarea imobilelor, și dacă admitem că se vând imobile cu sila sau de bună voie pentru 70 milioane pe fiecare an, cum se vede din budgetul ministerului de fi-

nance, cam la atâta se urcă valoarea imobiliară ce se vinde în mod silit și de bună voie pe fiecare an, puteți să faceți calculul în modul următor: Când un imobil are un venit de 20 mii lei și scontul la Banca națională este de 4%, ca punct de plecare la evaluarea acestui imobil ar fi suma de 500 mii lei; când, din contră, scontul la Banca națională este de 8%, atunci valoarea acestui imobil se reduce la 250 mii. Prin urmare, vedeți ce pagubă e pentru public și cu cât se depreciază valoarea imobilului din această cauză.

Dacă imobilul se vinde cu 500 mii, proprietarul debitor își acoperă debitul și îi mai rămâne ceva; dacă, din contră, se vinde cu 250 mii, nu acoperă datoria, și rămâne și pe drumuri.

Dacă se vinde cu 500 mii, Statul percepe 10 mii; dacă se vinde cu 250 mii, Statul percepe numai 5000. Deci, pagubă pentru particular și pentru fisc.

Dacă scontul la Banca națională este de 8%, băncile private cu drept rezon pot pretinde 12 și 15%.

Când creditul este așa de scump, de sigur, nu se mai gândește nimeni la o întreprindere industrială, fiindcă cel dintâi lucru pe care îl are cineva în vedere când voește să facă o întreprindere industrială, în calculul ce face, cel dintâi lucru este scumpetea scontului ce Banca națională socotește. Admiteți că ar veni cineva să facă o fabrică de țesătorii de bumbac, articol ce se consumă foarte mult în țara noastră; ei bine, o fabrică pentru asemenea industrie costă, instalațiune și capital de exploatare, cel puțin trei milioane.

Dacă scontul în țară la noi este opt și zece la sută, de la început întreprinzătorul acestei industrii, este pus în inferioritate cu similarii săi din alte țări; diferența de scont poate este mai mare de cât câștigul; de la început el pierde curagiul.

Ei bine, noi nu vom putea scăpa de starea aceasta de criză economică, nu vom putea avea un budget bine bazat, de când atunci când puterea economică a țării se va desvolta, și aceasta nu se va putea face de cât prin a face să sporească valoarea exportului și să împuținăm valoarea importului.

Ambele aceste artere de întreprindere, import și export, să lase o diferență de bogăție în favorul țării, de cel puțin 100 până la 150 milioane lei pe fiecare an, și numai așa vom putea scăpa de robia economică; pe cât timp însă, Banca națională nu va fi în pozițiune să reducă scontul, să nu vă gândiți că ar putea să se creeze veri-o industrie în Statul nostru; pe de altă parte, este în interesul agricultorilor mari, ca să se poată găsi mijloace ca agricultorii mari, pe baza produselor lor desprinse de sol, ce s'ar afla în magazii libere de ori ce sarcini, să poată găsi credit eftin cu 4 sau 5% pe an.

Din cauza scumpetei creditului, de multe ori agricultorii mari sunt siliți, pentru trebuința culturei și spre a-și plăti impozitele fiscale, să vândă fără vreme rodul pământului.

În definitiv, misiunea noastră trebuie să fie de a apăra toate interesele economice.

Acestea sunt cestiuni foarte vitale pentru dezvoltarea noastră economică; se impune dar ca să fie de aproape studiate de guvern și de fiecare din noi, cari suntem datori să ajutăm guvernul și să-i dăm tributul nostru de cunoștințe, ca să scape țara de criza economică și de criza financiară.

Numai astfel se poate realiza propoveduirea ce ne face d. Costinescu, că scăparea noastră pe terenul economic va fi prin noi înșine.

Termin prin a declara că votez budgetul astfel cum

il prezintă guvernul, și sper că de acum înainte vom merge pe calea cea bună care e compatibilă cu puterile noastre economice, pe calea ce țara așteaptă cu încredere a o vedea de la partidul național-liberal, și numai astfel ne vom împlini datoria și vom răspunde așteptărilor acelor care ne-au trimis în Parlament. (Aplauze).

Discuția generală la budgetul

1903—1904

Ședința dela 17 Decemvrie 1902

*Președenția D-lui M. Pherekyde, D-nu Popp, are
cuvântul :*

D. președinte : Aveți cuvântul.

D. N. T. Popp : D-lor deputați, am citit raportul a supra budgetului general și găsesc că, din toate punctele de vedere, merită să adresez d-lui raportor mulțumirile mele; dar o asemenea expunere a situațiunei financiare a țarei, trebuia să fi fost făcută cu cel puțin 15 ani înainte, pentru că încă de pe atunci spuneam eu, Camerilor și guvernelor, că cheltuelile de Stat erau în disproporțiune cu puterea economică a țarei și împrumuturile nu ne puteau duce de cât la o situațiune rea.

Pe atunci, d-lor, mi se răspundea: că eu mă înșel în prevederi, și aș fi dorit ca înșelat să fi rămas, dar din nenorocire trista realitate, a confirmat temerile mele.

D-lor, budgetul Statului, finacele, grație radicalelor măsuri ce s'au luat, sunt aduse într'o stare sănătoasă; prin economii, prin impozite, am ajuns la un echilibru și la o situațiune financiară solidă. Din acest punct de

vedere nu putem decât cu toții, să ne declarăm mulțumiți.

Onoratul nostru coleg, d. Culoglu, spunea: că partidul liberal, din acest punct de vedere, și-a îndeplinit programul său, și eu zic că din acest punct de vedere și-a îndeplinit cuvântul, dar ca să putem zice că programul este îndeplinit, ar urma să avem și dovada despre dezvoltarea economică a țării; căci numai dezvoltarea economică a țării, poate să întărească și să dea o mai mare consolidare sistemului adoptat de noi cu bugetul Statului.

Tabela comerciului de import și export, dată de către d. raportor pe 5 ani, reprezintă, la export 1 miliard 290 milioane 312 mii și 224 lei și la import 1 miliard 588 milioane 380 mii și 819 lei; luând mijlocia pe 5 ani, a comerțului general, import și export, ne dă ca mișcare comercială valoarea de lei 575 milioane 700 mii. La o mișcare economică de 575 milioane avem un buget de 218 milioane 500 mii, cece reprezintă, d-lor, 38% asupra întregii mișcări comerciale.

Rog pe d. ministru de finance, care este în măsură să ne dea o tabelă statistică de comerțul tuturilor țărilor europene, import și export și bugetele lor, căci sunt sigur, d-lor, că nicăeri, dar absolut nicăeri, bugetul unui Stat nu va atinge 38% din întreaga mișcare a comerciului de import și export.

Dacă dar este astfel, atunci avem mult de făcut; programul partidului liberal nu e terminat și cu atât mai mult partidul național-liberal este dator să caute pe acest teren, să desvolte bogățiile țării, căci numai în dezvoltarea bogățiilor țării constă solida așezare a finanelor Statului. Ne trebuie dar munca ca să căutăm pe de o parte, a îmbunătăți cultura pământului, iar pe de altă parte a crea industriei ce ne sunt indispensabile

ca
nilo
bal
pă
nor
fră
A
tăm
să
F
con
să
căc
che
a ț
ven
nar
sele
N
naț
tă
v'al
dep
mic
I
voi
leg
I
d-l
că
tru
puț
age
îns

ca să împedicăm sau să reducem valoarea importățiunilor și să mărim valoarea exportățiunilor pentru ca balanța economică a noastră să nu ne dea deficit, după cum rezultă în ultimii 5 ani, când la balanța economică s'a soldat cu un deficit de 298 milioane în cifră rotundă.

Aceasta, d-lor, trebuie să ne dea de gândit, să căutăm a echilibra puterea economică a țării, pentru ca să dăm o soliditate mai puternică finanelor.

E de mare interes ca pentru viitoarele convențiuni comerciale să căutăm a ne pregăti din timp, pentru ca să găsim mijloacele de debușuri a produselor noastre, căci depinde foarte mult de la modul cum vom încheia convențiunile comerciale, dezvoltarea economiei a țării noastre, și ar fi foarte trist ca cu viitoarele convențiuni comerciale să nu facem și convențiuni veterinare, prin care să se asigure și exportățiunea produselor animale.

Nu mă îndoiesc că onor. d. Sturdza, șeful partidului național-liberal și al guvernului, este preocupat de această cestiune care primează pe toate celelalte; căci, cum v'am spus, de la încheierea convențiunilor comerciale, depinde foarte mult apărarea intereselor noastre economice.

Aș mai ruga pe d. ministru de finance, ca să binevoiască a ne aduce un proiect de lege modificător al legii de constatare și percepere.

D-lor, legea actuală, făcută în timpul guvernului d-lui Carp, a fost combătută de noi, pentru cuvântul că în dispozițiunile ei, nu dă destule garanții nici pentru Stat, nici pentru cetățeni; pentru Stat poate mai puțin; căci numai puțini din cetățeni sunt protejați de agenții fiscali; pentru marele număr de contribuabili însă nu este nici o garanție. Am avut ocazie, în mai

multe locuri, să constat asupra înspăimântătoare, ce se comit de agenții fiscali în dauna cetățenilor. Semnalează în treacăt, acest lucru și este de dorit ca d. ministru de finance să ia în studiu această chestiune. Sunt conștienți că și d-sa are convingerea că această lege, de constatare și percepere, trebuie modificată.

Mai rog pe d. ministru de finance, să aducă un proiect de lege prin care să se autorizeze creditele agricole a numai socoti dobânda, de 10 și 12 la sută, țăranilor care iau bani cu împrumut. De regulă creditele agricole, pentru primul termen, socotește 10 la sută dobânda. După ce expiră acest termen le socotește încă 2 la sută, ceea ce dă 12 la sută procente pe an. Am auzit chiar că în multe cazuri,—dar nu pot să mă pronunț categoric, — am auzit, zic, că se iau și suplimente de provizioane.

D-lor, a socoti țăranului 10 și 12 la sută procente, când Statul este în stare să-și procure capitalul trebuincios cu 5 la sută, mi se pare că prin aceasta, face o nedreptate.

Cine se împrumută, d-lor, la creditul agricol? Țăranii cei mai săraci. Cum! Tocmai pe țăranii care au mai multă nevoie de ajutor, tocmai pe aceia să-i supunem la dobândă așa de mare? Apoi dacă Statul, dacă o instituțiune de credit ca creditul agricol, socotește dobândă de 10 și 12 la sută, instituțiune care are la îndemână legea de urmărire, ce credeți d-voastră că ar putea pretinde particularii cari ar voi să împrumute pe țărani? Ei au motiv de a pretinde dobânzi mult mai mari!

Ei bine, eu socotesc că această instituțiune publică, menită a veni în ajutorul țăranilor, ar trebui să renunțe la orice profit, sau dacă nu este posibil a renunța la profit, cel puțin să le socotească dobânda de

8 la sută
scă 10
mică e
va găsi

D-lor
funcțio
stră cu
lege?
să luăm
cari co
tecția

D-lor
magaz
și este
este n
funcții
primu
plici s
mente

Fur
mili s
sufăr
li se
a găsi
și cor
ranței
bue s
acelor
tit, să
blică.

Nu
nilor;
nea e

Da

8 la sută pe an. Dacă țăranul este în stare să plătească 10 și 12 la sută, când va plăti o dobândă mai mică el are să fie mai solvabil pentru instituțiune și va găsi un ajutor în reducerea acestor dobânzi.

D-lor, avem o lege care apără de urmărire lefurile funcționarilor publici și pensiile. Ei bine, aveți d-voastră cunoștință de inconveniente ce aduce această lege? De sigur că vă dați seama; dar nu este timpul să luăm o măsură aspră contra acelor funcționari publici cari contractează datorii și nu le plătesc; invocând protecția legii care apără salariile de urmărire.

D-lor, cine se împrumută sau cumpără mărfuri din magazinuri pe datorie și nu plătește face o faptă rea și este om necorect. Apoi dacă în relațiile sale private este necorect, cum s'ar putea crede că în îndeplinirea funcțiunei sale ar fi corect. Cred, d-lor, că Statului, în primul rând, îi incumbă datoria ca toți funcționarii publici să fie morali și corecți în îndeplinirea angajamentelor lor.

Funcționarii publici au și dânșii necesități pentru famili sau cazuri de boală; din cauza celor rău deprinși sufăr și cei buni și onorabili, ast-fel că la nevoile ce li se prezintă cu greu pot a se ajuta și când reușesc a găsi să se împrumute, li se pretinde dobânzi uzurare și condiții vecsatoare, toate acestea din cauza nesiguranței ce există în relațiile cu funcționarii publici; trebuie să facem o lege prin care să se interzică tutulor acelor cari au contractat împrumuturi și nu le au plătit, să nu mai aibă dreptul de a ocupa o funcțiune publică.

Numai așa veți ridica autoritatea morală a instituțiilor; căci în definitiv ce este instituțiunea? Instituțiunea este însuși omul.

Dacă pui în capul unei administrațiuni publice un

om care nu este corect în societate, nu'și îndeplinește angajamentele sale, implicit autoritatea morală a celei instituțiuni este decăzută. Prin urmare, putem să lăsăm în ființă legea care declară că pensiunile și salariile nu pot fi urmărite; cu toate acestea, atunci când pentru diverse nevoi solicită și obține credit de la particulari sau comercianți și nu'și îndeplinește angajamentele sale, să fie declarat nedemn de a ocupa o funcțiune publică. Nu înțeleg cum o persoană care se împrumută și nu plătește mai poate ocupa o funcțiune publică. O asemenea lege va contribui foarte mult ca să isgonim un dușman din Plevna internă.

S'au văzut lucruri ne mai pomenite, cari nu pot trece prin mintea nimănui.

S'au văzut prelați, s'au văzut episcopi contractând datorii cari nu le-au mai plătit. Frumos este aceasta? Ce respect mai poate avea cine-va de biserică, de această instituțiune sacră, când cei cari sunt în capul acestei instituțiuni nu'și îndeplinesc angajamente lor? (Aplause).

Cer de la guvern și rog Camera să cugete asupra acestei cestiuni, căci este de mare nevoie să purificăm atmosfera aceasta.

Ași mai dori, d-lor, de și d. ministru de interne, eri, la sfârșitul ședinței, a declarat: că în curând va aduce un proiect de lege prin care să stabilească condițiunile de capacitate pentru admiterea în funcțiunile administrative, totuși vin și repet cererea ca acest lucru să se facă cât mai neîntârziat; să nu uite, d. ministru de interne, pentru că l-am auzit și altă dată făgăduind lucruri mari după acea bancă, pe cari nu a putut a le îndeplini. De aceea repet a'l ruga, să bine-voiască a nu uita angajamentul ce l-a luat la finele ședinței de eri, ca, cât mai curând să aducă o lege pentru admisi-

bilitatea în funcțiunile administrative și să introducă, în dispozițiunile acelei legi, ideea: că șefii superiori ai instituțiunilor administrative vor putea face observațiuni disciplinare, însă o dată funcționarul numit să nu mai poată fi destituit de cât în virtutea unei hotărâri judecătorești și o dată destituit cu hotărâre să nu mai poată ocupa funcțiune publică. Atunci numai, vom putea avea agenți administrativi buni și vom putea face, din administrație, o a doua magistratură.

D-lor, în discuțiunea generală a budgetului se poate aduce orice cestiune. Acum voi să vorbesc despre faptul că luptele electorale au luat niște proporții îngrijitoare. Mulți din cei cari fac politică nu mai au scrupul, au deviza: „Scopul scuză mijloacele”: întrebuințează toate mijloacele, corecte sau necorecte numai să-și ajungă scopul.

Or fi bune asemenea mijloace pentru alte cestiuni, dar în politică, trebuie să abandonăm o asemenea școală, un asemenea sistem periculos.

Eu cred că trebuie să temperăm lucrul, să ne îndrumăm pe o cale mai serioasă, să revizuiim legea electorală și să dăm puțința minorității de a face parte din Parlament; căci modificând legea electorală și dând posibilitate minorității de a intra în Parlament alegându-se 20—30 persoane din minoritate, cari ar fi din cei mai cu vază, cei alți nu ar mai putea influența nici pe agenți, nici pe bătauși, pe nimeni, am scăpa de desordine.

Eu cred că am face o reformă bună și această reformă ne-ar aduce mari servicii sub raportul moralității publice și politice.

Ași mai cere încă ceva, d-lor...

O voce: Prea ceri multe! (Ilaritate).

D. N. T. Popp: Cer mult, ca să dea ceva.

Ne plângem, d-lor, că la comunele urbane nu se face bună administrație; cauza este că prea cumulează primarii multe sarcini. Să facem o lege prin care să stabilim: că nimeni nu poate fi primar și tot în același timp deputat, senator, sau funcționar la veri o instituțiune publică: ast-fel primarii vor vedea de interesele comunelor. Numai așa s'ar face bună administrațiune; oamenii cu energie și cu putere de muncă sunt excepțiuni; regula generală fiind: că noi suntem oameni comozi. Sunt mulți, cari iau multe servicii, pe cari nu le pot îndeplini...

Voci: Nu face nimic! (Ilaritate).

D. N. T. Popp: Este de datoria noastră să facem o lege prin care să stabilim incompatibilități. (Aplause).

Ați putea zice că primarul are ajutoare; atunci de ce mai există primar? Pentru ce să mai împovorăm budgetul cu această funcțiune? Numai ca să figureze?

D-lor, semnez și acest rău și rog Camera și guvernul să ne punem pe muncă, să 'l îndreptăm.

Mă mărginesc la cele ce am spus și dacă voi mai găsi privilegiul la bugetele fiecărui departament, atunci îmi voi permite din nou să rog onor. Cameră ca să îmi acorde cuvîntul ca să semnez fără nici o rezervă, tot ceea ce cred că este rău. (Aplause).

Discuția generală la budgetul

1904—1905

Sedința de la 17 Decembrie 1903.

Președenția D-lui M. Perehide. D-nu Popp are cuvântul:

D. N. T. Popp: D-lor deputați, budgetul din anul acesta este aproape identic ca cele anterioare cari le-am votat: dacă sunt oare cari adăogiri și preschimbări sunt mai mult cifre de ordine, nu schimbă întru nimic fisonomia generală a celoralte budgete.

D-lor, rezultatul care l'a dat alcătuirea budgetelor de la 1901 încoace, este destul de satisfăcător întru cât privește finanțele Statului; nu este, însă, mai puțin adevărat că, pentru a ajunge la acest rezultat, afară de economii, cari au fost obiectul programului nostru am fost siliți să votăm și noi impozite și numai cu chipul acesta, am ajuns la acest rezultat, ce situațiunea gravă ne impunea. Dar, dacă budgetul Statului s'a echilibrat, dacă rezultate așa de strălucite am obținut pentru Stat, în cât să se acopere toate necesitățile cu resurse ordinare ale budgetului actual, să se acopere și deficitul din trecut, să avem și excedente, să facem

și alte lucrări pentru cari se cereau credite extraordinare, avem datoria să ne întrebăm: cum stă situațiunea generală economică a țării, și din acest punct de vedere vom avea să discutăm, să vedem dacă din punctul de vedere al economiei naționale, putem cu siguranță să comptăm pe un statornic echilibru al bugetului și pe o stare de lucruri de a ne da nu numai ce ne trebuie pentru cheltuelile ordinare, dar și pentru alte nevoi. Să 'mi dați voe să vă spun că cestiunea aceasta stă din acest punct de vedere într'o stare, nu puțin îngrijitoare. Pentru ce? Pentru că, din statisticele comerțului exterior, de și le putem avea obicinuit foarte târziu, căci în organizațiunea în care ne găsim astăzi, nu este posibil să ai o statistică de cât după un an în urmă, totuși, după mijloacele de cari dispunem, luând media comerciului nostru de import și export pe cinci ani, constatăm că bogăția națională nu este atât de dezvoltată, în raport cu sarcinile ce s'au creat Statului.

Prin urmare, trebuie să ne preocupăm ca mintea și toată activitatea noastră politică să fie îndreptată spre cestiunile economice, noi trebuie să ne îmbunătățim cultura câmpului, să mărim valoarea exportului cu cel puțin 50—60 milioane și, pe de altă parte să creăm acele industrii cari sunt indispensabile pentru viața noastră socială, pentru a împușina importul cu 50—60 milioane anual.

Numai când vom avea peste starea de lucruri de astăzi, un surplus de rezervă de 120 milioane, vom ajunge la acea situațiune despre care ne vorbește d. ministru de finance în raportul său general, că numai adunându-se bogății în țară, numai atunci vom putea să facem împrumuturi în țară, și ca resursele din împrumuturi să le putem destina lucrărilor publice.

Până atunci d. ministru de finance este de părere că trebuie să ne mărginim a face îmbunătățiri numai cu mijloacele provenite din excedentele bugetare, părere ce, fără nici o rezervă, o împărtășesc.

D-lor, ni se mai impune o statornică îngrijire și conlucrare, pentru dezvoltarea bogățiilor noastre economice și pentru cuvântul că avem o datorie publică de aproape un miliard 400 milioane, pentru stingerea acestei datorii, avem nevoie de aproape 4 miliarde și 200 milioane, căci pentru fiecare franc procurat pe cale de împrumut cu dobânzi și amortizări, trebuie să plătim 3 franci.

Dacă datoria noastră publică este de aproape 1 miliard 400 milioane, noi, ca să amortizăm această datorie, trebuie să plătim 4 miliarde 200 milioane.

Cred că d. ministru de finance recunoaște că după tabela de amortizare așa rezultă.

D. E. Costinescu, ministru de finance : N'am verificat, dar este cel puțin atât.

D. N. T. Popp : D-lor, vedeți că aceste angajamente ale Statului nostru, sunt destul de considerabile, față cu o mișcare economică relativ mică, în proporțiune cu cheltuelile, și mai cu seamă când din aceste împrumuturi, cel mai puțin 3 din 4 părți sunt în străinătate. Este o mare deosebire între datoria de Stat către conaționali și între datoria de Stat la străini.

Imi reamintesc că acum câțiva ani onorabilul d. Carp, susținea că cu cât o țară se împrumută mai mult, cu atât dă dovadă că este bogată. (Râsete).

Negreșit că d. Carp pleca atunci de la premisele unui oarecare economist, care trage concluziunea că cu cât, o țară este mai datoare cu atât are mai multă *avuție*; prin urmare, că bogăția, face creditul. Dar acei economist, pe care de sigur d. Carp l'a citit, trebuie

să se fi raportat la un Stat, ale cărui datorii erau contractate în interiorul țării. Și de aceia zic că, este o mare deosebire între un Stat, care contractează împrumuturi la străini și un Stat care contractează împrumuturile sale la conaționali.

Dar, d-lor, ca să ajungem la situația economică despre care am vorbit, trebuie să dotăm țara cu legi, cari să aibă în principiile și economia lor mecanismul d'a asocia micile capitaluri, să constitue fonduri pentru înființarea societăților, în scopul creării de stabilimente industriale, ce ne sunt indispensabile.

Avem legea actuală asupra societăților, dar această lege nu corespunde nevoilor. Fără îndoială, s'a făcut progres, dar nu atât pe cât trebuințele țării cereau.

În ceea ce privește agricultura, este de dorit ca să analizez puțin rezultatul modului actual de cultură a grâului și să fac o comparație asupra prețului, după calitate; dar în lipsă de statistice oficiale, comparația nu o putem face de cât, după date aproximative făcute de comercianții exportatori. În mijlociu, noi exportăm până la 20 milioane hectolitri de grâu pe fiecare an. Din această cantitate totală de grâu, cel puțin jumătate este de calitate inferioară. De obicei, diferența dintre calitatea superioară, este de cel puțin 2 lei la hectolitrul. Calculând la 10 milioane hectolitri câte 2 lei de hectolitrul această reprezintă 20 milioane lei, care este o pagubă a agricultorilor mici.

În școalele de agricultură, în fermele model, în școalele profesionale, este adevărat că să face o puternică propagandă ca să deștepte pe micii agricultori, cari nu sunt în stare a-și cunoaște interesul lor, îndemnându-i și povățuindu-i să se ocupe serios de agricultură însă nu este mai puțin adevărat, că, în urma experienței ce o avem, s'a constatat că foarte cu greu se decid

dânşii să'şi schimbe obiceiurile, mai cu seamă în acele părţi, unde grâul se cultivă mai mult.

Eu am auzit foarte adeseori pe ţărani spunând, că atunci când va fi căutarea de grâu se vinde şi grâul prost cu preţul celui bun; aceasta este o mare greşeală, în toate timpurile, grânele de calitate superioară, se plătesc mai scump ca cele de calitate inferioară.

Ce ar trebui noi să facem în această privinţă ca să dăm un stimulent?

Socotesc că printr'o lege s'ar putea da o direcţie mai raţională culturei grâului. Cred, d-lor, că am putea să facem o lege ca, toate grânele curate, cari nu ar conţine peste 4 la sută corpuri străine, să fie apărute de orice taxă de export, iar grânele cari ar conţine peste 4 la sută corpuri străine să fie supuse la o taxă oarecare. Dar îmi veţi zice: de ce să punem o taxă?

Această taxă ar fi mai mult un stimulent, fiindcă, dacă am face legea în cursul acestei sesiuni, şi aducând-o la cunoştinţa tutulor, să recomandăm agricultorilor ca în luna Maiu, atunci când este posibilă curăţirea grâului de orice plante străine, *să cureţe din grânele lor cel puţin atât, cât le va trebui pentru sămânţă*, şi să nu mai cultive grâu de două ori consecutiv pe aceleaşi terenuri; căci urmând astfel, vor avea recoltă mai superioară şi vor folosi mult mai mult din produsul muncii lor; iar legea să se pună în aplicare de la 1 August 1905.

Pe de altă parte, naşte o altă întrebare: este bine ca să lăsăm noi a se cultiva pământul în condiţiunile de astăzi, mai cu seamă de a se tolera cultivarea grâului de două şi trei ori pe acelaş loc?

D-lor, cred că este datoria noastră, ca să transmitem pământul nostru în stare de a fi productiv şi la generaţiunile viitoare; noi nu avem dreptul să secăm fer-

tilitatea solului, cred că ar fi foarte bine ca nimeni să nu aibă dreptul de a cultiva de două ori consecutiv grâu pe acelaș teren; experiența a dovedit că, pe de o parte, rodul este mult mai puțin și, pe de altă parte calitatea foarte inferioară; astfel după câțiva ani, aceste terenuri devin improprii de a mai putea produce ceva.

Acest lucru trebuie să-l facem, și să nu se susțină de nimeni că, ar fi o lege care ar atinge dreptul de proprietate, acest drept rămâne intact. Un om învățat, care a făcut școala și practica agricolă, și dă seama de modul cum trebuie să și cultive moșia, nu face de cât așa cum am spus. Cu modul acesta, am îndruma spre o cale bună și de folos și pe micii cultivatori, de cari trebuie să ne interesăm; datoria noastră este să vedem relele, de cari suferă și să căutăm să le vindecăm.

D-lor, s'a adus în discuțiunea noastră un proiect de lege din inițiativă parlamentară prezentat de d. Tache Protopopescu; legea aceasta simplifică pur și simplu procedura. N'am nimic de zis și m'am mirat de acei cari caută să dea diferite interpretări. Admit că această lege, se va vota așa cum se prezintă; să mi dați voie să analizez cu d-voastre rezultatele practice când această lege s'ar aplica.

Presupun că un proprietar a convenit cu obștea, ca să și vîndă moșia, nu indivis căci indivis nu le face nici un bine sătenilor, pentru că în urmă când ar vrea să se împartă nasc procese, nemulțumiri și cheltueli cari uneori, întrec chiar valoarea pământului.

Din 50 de cumpărători 30 sau 40 au plătit, 10 nu s'au ținut de angajamente, și în condițiunile din contractul de cumpărare și vânzare — cum îl numea d. Cernescu — fiind stipulat, în caz de neregulată plată, dreptul vânzătorului a resilia vânzarea, astfel că din cauza celor ce nu și-au ținut angajamentul, perd și cei

30, 4
fiind
facen

Cr
așa:
o mc
să'mi
sunte
în ce
dit c
să st
preju
care
ce c
oferi
și d
de c
țara
să c
cinc
avea
de
păr
un
nul
ani
adă
būr
să
va
cele
I
ar
cor

30, 40 oameni cari au urmat regulat cu plata, contractul fiind bazat pe solidaritate. Vedeți, dar, că voind să le facem bine, îi putem expune la pierderi.

Cred că ar fi mai bine să facem o lege în condițiuni așa: când un proprietar convine cu locuitorii să le vândă o moșie, după ce stabilește prețul—d-le ministru, vă rog să'mi dați atențiune, pentru că acum sunt convins că sunteți adevărata persoană cu care ne putem înțelege în cestiuini de reforme economice, pentru că ați dobândit destulă experiență și cred că oricine dintre noi poate să stea de vorbă cu d-voastră — după ce se stabilește prețul, ziceam, Statul să trimită o comisiune de experți care să cerceteze actele de proprietate, să știe oamenii ce cumpără și al doilea, să analizeze dacă prețurile oferite de săteni corespund cu valoarea reală a moșiei și după ce se constată acest lucru că moșia este liberă de orice sarcină și poate fi vândută, că prețul oferit de țărani este adevărata valoare a proprietăței, atunci Statul să cumpere moșia și să o vândă în loturi mici de câte cinci hectare, divizate la fiecare locuitor care nu va avea pământ, Statul să emită bonuri de rentă, și numai de valoarea corespunzătoare cu valoarea loturilor de pământ vândute la țărani, numai așa se poate aduce un serviciu real locuitorilor, și ceea ce a cumpărat săteanul ar fi bun cumpărat, când, ferească Dumnezeu, ani răi ar da peste ei, atunci Statul este în măsură să'i adăste pentru a face plata anilor în întârziere la ani buni; pe câtă vreme proprietarul fiind silit, sau vrând să profite de ocaziune, în cazurile când plata nu se va face regulat, să ceară rezilierea vânzării în paguba celor cari regulat au urmat cu plata.

În o asemenea lege, cum vă vorbii, stă ajutorul care ar fi binevenit și bine cuvântat de locuitori, iar nu în condițiuni ca, după ce se achită prețul proprietăței cum-

părate, să fie expus la procese de eşire din indiviziune şi la fel de fel de conflicte şi străgăniri.

D. Dim. C. Iarea : Şi Statul să fie nevoit să mai facă un al doilea monopol ca acel al hârtiei de ţigară.

D. N. T. Popp : Cu toate acestea, Corpurile legiuitoare să prevadă în fiecare an precis până la ce sumă să se emită rentă pentru cumpărare de moşii ; şi repet, a nu se emite nici odată rentă mai mult de cât, ar corespunde cu valoarea loturilor cumpărate şi vândute la ţărani.

Aceasta este soluţiunea practică, nu operaţiuni de asemenea natură a putut să provoace monopolul, ci altele, ci împrumuturile pe rentă şi întrebuinţate în mod regulat şi neregulat.

Aceasta e soluţiunea solidă şi satisfăcătoare a nevoilor sociale.

D-lor, am adresat d-lui ministru de finance o interpelare, privitoare la legea de constatare şi percepere, şi'l întrebam dacă d-sa e dispus să aducă un proiect de lege pentru modificarea acestei legi.

D. E. Costinescu, ministru de finance : Ne ocupăm de aceasta.

D. N. T. Popp : pentru a nu mai desvolta acea interpelare voi spune în ce sens cred eu că trebuie modificată acea lege.

D-voastră sciţi că legea prevede că comisiunile comunale de constatare se vor compune dintr'un locuitor, dintr'un delegat al consiliului judeţian şi dintr'un agent al fiscului.

Mai nici odată delegatul consiliului judeţean nu vine la constatare. Legea spune că delegatul locuitorilor să fie dintre cei mai greu impuşi, adică din zece tras unul la sorţi; din această operaţie, obicinuit ese la sorţi vre-un nepot sau văr al agentului fiscal; aşa compusă co-

misia
facă
pe ag
cum
Cu
Ob
calcu
se țin
prietă
ales
jumă
rural
Ei
cons
Al
la co
apel
nanc
drep
trato
recesi
el te
finar
care
din
stare
să s
luat
rele.
D
se d
80,
ca

misia, face să sufere mai mult cei cari nu știu să 'și facă treburile, și sufere și fiscul, căci cei cari menajază pe agenții fiscalului, 'și fac constatările în familie, după cum le convine.

* Cum fac ei recensământul?

Obicinuît se impun locuitorii după tabela litera A, calculând venitul unui pogon la 30 sau 40 lei, fără să se țină seamă că, din pământul pe care a fost împrietărit săteanul parte este impropriu culturai, mai ales în părțile păduroase și muntoase, unde nici pe jumătate din întinderea pământului dat după legea rurală, nu este cultivabil.

Ei, d-lor, mi se pare că, în felul acesta făcându-se constatările și impunerile, este foarte rău.

Altă dispoziție: contribuabilul nemulțumit face apel la comisia de apel. Din cine se compune comisia de apel? Din președintele tribunalului, administratorul financiar și un delegat al consiliului județian. Ce fel de dreptate poate să capete contribuabilul, când administratorul financiar care a dat ordin agenților săi, să facă recensământul și să impue la cât posibil mai mult, tot el te judecă? Și mai în toate cazurile administratorul financiar reușește să facă majoritate cu președintele, care necunoscând starea economică a diferitelor părți din județ, crede pe administratorul financiar. Această stare de lucruri este o denegare de justiție, și trebuie să se îndrepte, cu atât mai mult cu cât, d-voastră ați luat angajamentul să modificați această lege în părțile rele.

După ce la comisia de apel nu a capătat dreptate, se duce la Casație și Curtea de Casație judecă câte 70, 80, 100 de asemenea cestiuni pe zi. Dar este posibil ca această înaltă curte să aibă timp măcar să citească

dosarele? E numai o ilusie că este justiție, dar justiție nu este!

Dacă credeți că tot trebuie să meargă înaintea unei instanțe superioare care să judece hotărârile comisiilor de apel, cred că ar fi bine să le treceți la Curțile de apel; acestea sunt mai la îndemâna contribuabililor și s'ar repartiza recursurile la patru Curți de apel: Iași, Galați, București și Craiova, nu ar fi o singură instanță.

Și Curților de apel, dacă se va crede că sunt indispensabile, să li se dea și dreptul de a judeca fondul, căci, d-lor, s'au văzut impuneri unde nu s'a ținut seamă nici de *contracte de arendare autentice*. Curtea de casație a zis că comisiunile de apel sunt suverane în aprecierea lor, și dacă nu este manc de formalitate, recursul se respinge. Dar altă cestiune și mai revoltătoare, este, d-lor, impunerea la taxa pe cinci ani. Dacă proprietatea s'a găsit arendată în timpul recensământului cu 25.000 lei, a fost impusă pe acest venit; după un an, expirând contractul, nu s'a putut arenda de cât cu 20.000 lei, de și venitul a scăzut, totuși proprietarul trebuie să plătească impozit pe venitul de 25.000 lei; după ce proprietarul a pierdut venitul, apoi trebuie să plătească și imposite; invers, s'a găsit la facerea recensământului, proprietatea arendată cu 20.000 lei după un an expirând contractul s'a arendat cu 25.000 lei; deși proprietarului i-a crescut venitul, totuși imposite plătește numai pe suma de 20.000 lei.

Ce fel de dreptate este aceasta? Cu casele și magazinele din orașe tot asemenea se procedează; rămân case, magazine neinchiriate, sau le-a scăzut venitul, impozite trebuie să plătească; după cum vedeți legea actuală este cu totul nedreaptă.

D. E. Costinescu, ministru de finanțe: Pentru aceasta s'a făcut o lege excepțională.

D. N. T. Popp: Legea această, nu este cunoscută și nu se poate folosi nimeni.

D-lor, legea care a fost înainte, prevedea comisiunile anuale de revizuire pentru adăogiri și scăderi, dacă venitul proprietarului creștea, se adăoga impozitele, dacă din contră scădea venitul, se scădea impozitele, avea principiul dreptăței.

Acesta este echitabil, și de la acest principiu de dreptate și de echitate, nu trebuie să ne depărtăm un moment orice s'ar întâmpla.

Dacă este vorba să se crează, ceea-ce nu este întemeiat, că o diferență în minus s'ar putea naște în bugetul Statului, acea diferență nu poate să fie de cât în favoarea Statului, prin reînființarea comisiunilor de verificarea anuală; fiindcă, prin toate statisticile se constată că bogăția noastră națională merge spre progres. Din lucrările comisiunilor de revizuire, pentru adăogiri și scăderi, Statul va fi în totdeauna avantajat; afară de aceasta va fi o satisfacțiune dată dreptăței, echității și moralei sociale.

D-lor, viu la o altă cestiune, care se raportă la muncitorii de pământ.

Voesc a vorbi de condițiunile de arendare a proprietăților rurale ale Statului și așezămintelor publice.

Condițiunile sunt: să exploateze arendașii cum le va veni la socoteală. Cu o rezervă numai, ca să oprească din pământul cultivat o pătrime.

Acestea sunt condițiunile. În ceea-ce privește plățile și altele, acestea intră în natura lucrului și cred că nu este nevoie să ne mai ocupăm de acestea.

Ce se întâmplă? Ceeace arendașii dau în focul licitațiunilor mai mult, grație latitudinei ce o au prin condițiunile de arendare, tot ceea-ce au dat mai mult la licitațiuni, prin condițiunile de învoeli agricole, pun în-

doit și întreit mai mult în greutatea muncitorilor.

Care este starea lucrurilor în realitate?

Să faceți o anchetă, și aceasta o poate face fiecare dintre noi, să ne interesăm unde este starea sateanului mai prosperă: pe proprietățile așezămintelor publice, sau pe proprietățile particulare, unde se caută moșiile de însuși proprietarii?

D-lor, sunt în relațiuni cu multă lume. Fac agricultură și fac și comerț de export, și deci pot să zic că cunosc în diferite regiuni ale țării ce se petrece.

Pe proprietățile așezămintelor publice, starea materială a sateanului este mult mai rea, de cât pe proprietățile proprietarilor cari își cultivă singur moșiile lor.

Ce ar fi trebuit să facă Statul în primul rând și celelalte instituțiuni publice, cari trebuie să urmeze după Stat?

Trebuia să facă, pentru fiecare proprietate în parte, după situația economică, caete de sarcini, în cari să se stabilească sistemul de cultură și maximul de condițiuni, ce arendașii ar fi fost în drept să pună muncitorilor; dacă s'ar fi urmat astfel, atunci am fi putut constata, pe fiecare proprietate publică o cultură model, și din punctul de vedere al învoelilor agricole, ar fi trebuit să fie exemplul de echitate.

Dar Statul și așezămintele publice nu au avut această grijă, nu se interesează nici măcar de moralitatea arendașilor și de capacitatea lor, se interesează numai de un singur lucru: cine dă mai mult!

Vedeți, d-lor, cât de rea este acea procedare, dacă s'ar fi urmat lucrurile în condițiunile cum avui onoare să le spun, de sigur că, nu s'ar fi simțit nevoia să *vorbim atât de mult de cestiunile țărănești*; căci Statul și așezămintele publice, sunt cei mai mari proprietari în țară, și cari au datoria de a da bune și părintești exemple.

Socotesc că această cestiune este de o importanță capitală, este de datoria noastră să căutăm să găsim o soluțiune, care să satisfacă de fapt dezvoltarea noastră economică, care să dea o viață mai mulțumitoare populațiunii muncitoare de pământ.

Pilda proprietății publice fiți siguri că, va contribui foarte mult și la dezvoltarea noastră economică și la ridicarea moralului țărănimei.

O altă cestiune, care ar trebui să facă obiectul preocupărilor noastre, este: instituțiunea creditului agricol.

Această instituție, împrumută bani la săteni cu 10 la sută dobândă pe primul termen, și dacă la expirarea termenului nu plătește banii, ca clausă penală, îi mai ia, două la sută.

D-lor, mie mi se pare că suntem nedrepti a pretinde ca săteanul să plătească o dobândă așa de mare; socotesc că de la această instituție, creată eminemente a veni în ajutorul țărănimei, Statul nu trebuie să profite absolut nimic; să și scoată peste dobândă cel mult cheltuelile de administrație și ar fi trebuit ca dobânda care se socotește la săteni, să nu treacă niciodată de 8 la sută.

Creditul agricol nu poate să satisfacă toate trebuințele sătenilor, sunt siliți să se împrumute și la bogătașii din satul lor, și atunci li se obiectează că dacă Statul ia dobândă 10 la sută, care are legi de urmărire și îi ia și cenușa din vatră, ei, în caz de neplată la termen sunt siliți să facă proces, să cheltuiască, și d'aceia trebuie să ia 20 și 30 la sută dobândă; vedeți, prin urmare, înrăurirea care o are în masa poporului și ce venituri se procură usurarilor de la sate.

Vin acum, d-lor, să spun câteva cuvinte pentru băncile populare. Lor să li se facă credit cu cel mult 6

la sută și ele să nu ia mai mult de 8 la sută; căci nu înțeleg din înființarea acestor bănci, un instrument de exploatare a muncitorilor.

Și aș merge mai departe, noi criticăm pe unguri că în atitudinea lor, nu sunt apropiați de civilizațiune; ei bine, când v'ași spune ce se petrece în Ungaria, ce legislațiune au ei, aveți să vă convingeți că ei se interesează cu mult mai mult de cât noi, pentru partea slabă, noi cari suntem un Stat eminentemente democratic și avem dorința în sufletul și inima noastră, să facem bine pentru populațiunea sătenească.

D-lor, în Ungaria este o lege care pedepsește ca usurar pe oricine își va permite sub ori ce titlu, să ia o dobândă mai mare de 8 la sută pe an.

Apoi noi, cari avem mai mare interes și mai mare nevoie de a ajuta pe sătean, care fac puterea Statului nostru, tocmai noi lăsăm câmp liber lupilor ca să ia dobândă cât vor, de la acei cari sunt nevoiași? (Aplauze).

Eu nu înțeleg a ne numi liberali și democrați dacă rămânem reci la nevoia mulțimei. Cine are pretenția de a se intitula liberal și democrat, trebuie să lucreze în această direcțiune, de a fi de ajutor pentru mulțimea care face puterea Statului nostru. (Aplauze).

Numai prin înmulțirea bogăției la masa poporului se poate ridica moralul lui de cetățean, și numai atunci el va simți plăcerea că trăește pe pământul liber al regatului român. (Aplauze).

Starea morală a săteanului este deplorabilă și datori suntem să o îndreptăm, fiindcă pe noi are țara ochii puși, ca să vindecăm toate relele de cari suferă acest popor.

D-lor, eu credeam că voiu vorbi mâine și fiindcă sunt și puțin indispus v'ași ruga să 'mi admiteti să vorbesc mâine.

D. D. A. Sturdza, preşedintele consiliului: Văd că sunteţi foarte bine pregătit.

D. N. T. Popp: Mulţumesc d-lui prim-ministru de cuvintele măgulitoare ce 'mi le adresează.

Acum, d-lor, vin la altă cestiune. Noi cu toţii dorim şi suntem convinşi că, nu avem bani îndestui cu abundenţă în cât creditul pentru cel care are nevoie să 'l poată obţine lezne, şi când îl obţine, îl obţine foarte cu greu şi cu dobândă scumpă.

Una din condiţiunile cele mai esenţiale şi cele cari contribuie la prosperitatea unei ţări pe terenul economic, este, d-lor, creditul personal; în ţările, unde creditul personal este dezvoltat, transacţiunile sunt numeroase, creditul personal se obţine cu mult mai mare uşurinţă, de cât creditul bazat pe ipoteci şi altele.

Cred că, aţi avut ocaziunea să constataţi cu câtă greutate se poate realiza, la instituţiunile de credit, un împrumut ipotecar.

D-lor, ca să putem să avem şi la noi o dezvoltare a creditului personal, implicit trebuie să pedepsim pe acela care nu 'şi execută obligaţiunile.

Aceasta este soluţiunea.

Socotesc, d-lor, că trebuie să fim cât se poate de concluenţi cu această cestiune; pentru a da o dezvoltare creditului personal este bine să aplicăm legea falimentelor şi la civili.

D. G. Esareu: Şi închisoarea? (Ilaritate).

D. N. T. Popp: Şi închisoarea. Nu creşte grăul bun unde este pălămidă. Cine contractează un angajament să se gândească la consecinţele ce 'l aşteaptă, când nu îndeplineşte angajamentul.

Cred că, pentru dezvoltarea creditului personal, aplicând legea falimentelor şi la civili, vom face bine la oamenii onorabili şi la oamenii corecţi.

Acele consecințe ale legii falimentului nu le vor suporta de cât oamenii cari sunt incorecți, cartofori și oamenii cari își pierd timpul numai să înșele, și trăesc nu prin muncă, ci prin înșelăciune; or, nu e în interesul nostru să ocrotim pe cei, care înșală și pe cei care nu muncesc. Trebuie să facem pe oameni să fie corecți, trebuie să aplicăm acest principiu la toți, pentru că el corespunde și principiului constituțional; toți deopotrivă înaintea legii. Aceasta trebuie făcut și trebuie făcut cu o oră mai înainte.

Așa numita lege Grădișteanu, care nu permite a se urmări pensiunile și lefurile funcționarilor.

Mi se pare că d. ministru al justiției ieri la această lege a făcut aluziune.

D. E. Costinescu, ministru de finance : Da.

D. N. T. Popp : Autorul acelei legi a crezut că face bine la funcționari și la pensionari. D-lor, a făcut bine numai la cei răi, dar la cei buni nu l-a făcut bine de loc.

Ce trebuie să facem, d-lor? să dăm și societății o garanție, căci nu cred că e în interesul Statului și în interesul moralității publice, ca Statul să aibă funcționari în serviciile sale pe acei oameni cari contractează datorii și nu le plătesc. Socotesc că, trebuie să facem o lege ca toți acei funcționari cari contractează împrumuturi și cari se constată judecătorește că nu le plătesc, de la obținerea unei hotărâri definitive, dacă în trei luni nu 'și achită datoria, să nu mai aibă dreptul să ocupe funcțiuni publice, fie funcționar civil, fie militar, fie eclesiastic.

Am avut ocaziunea să citesc că, un episcop făcea împrumuturi pe polițe și drept plată trimitea pe creditorii săi, la legea numită Grădișteanu.

Trebue să facem o organizație solidă a acestui Stat, prin legi care să pedepsească actele rele.

Legea așa numită Grădișteanu, trebue desființată; funcționarii publici sunt capabili a se administra, n'au nevoie de a fi puși sub tutelă; acea lege face mult rău funcționarilor publici, căci când vin împrejurările că, trebue să se împrumute, cu greu gălesc credit, și când îl gălesc, apoi sunt siliți a plăti dobânzi usurare; moralitatea funcționarilor publici este destul de afirmată și dacă s'a întâmplat cazuri izolate de incorectitudini, aceasta se datorează legii, care oprește urmărirea lefilor și care a atentat pe unele caractere slabe, așa se explică că unii, după ce se împrumută nu mai voesc a plăti.

Aceasta nu este nici corect, nu este nici demn pentru o țară ca a noastră, ca să mai aibă în legislația sa asemenea legi, cari sunt, după cum le-a calificat d. ministru de justiție, imorale.

Dacă nu se desființează legea aceasta, faceți una în sensul celor spuse de mine. O asemenea lege va face bine și funcționarilor slabi de caracter și îi vor împiedica să 'și mai peardă timpul pe la cluburi, aceasta este o rană socială care trebue vindecată.

D. președinte: Sunt dator să consult Adunarea dacă vrea să prelungească ședința.

Voci: Da.

D. N. T. Popp: D-lor, sunt obosit. Vă promit că mâine în câteva minute voi termina. Dacă nu primiți aceasta, atunci fac declarațiune că voi lua cuvântul la budgetul fiecărui minister.

Voci: Pe mâine continuarea.

Discuția generală la budgetul

1903—1904

Ședința de la 18 Decemvrie 1903.

Președenția d-lui M. Pherechyde. D-nu Popp are cuvântul.

(Urmare)

D. N. T. Popp : Onor. Cameră, la cuvântarea mea de ieri, în care am tratat cestiuni de ordine economică, de ordine de dreptate și de un interes superior moral, am văzut câtă bună voință a avut onor. Cameră să mă asculte și guvernul, pentru că am tratat cestiunile așa precum ele în realitate sunt și tot în acelaș timp, mi am permis, să dau și soluțiunea cum s'ar putea îndrepta diferitele rele de cari suferim.

D-lor, cu această bunăvointoare atențiune, însoțită de hotărârea ce am, de a'mi îndeplini datoria, continuu înainte.

Am observat că, pe cale bugetară, se crează funcțiuni noi la diferite departamente. Am mai observat că, apunamentele chiar ale aceluiaș grad de funcțiune variază.

Așa vedem că salariul, de exemplu, al unui secre-

tar general de la un departament ministerial este într' un fel, al altuia este în altfel. Această stare de lucruri socotesc că reclamă o îndreptare, cu atât mai mult cu cât, după principiile Constituțiunei noastre, nu se poate face nici o cheltuială de cât, în virtutea unei legi.

Ar fi de dorit ca toate departamentele ministeriale și toate instituțiunile publice, să 'și aibă statele lor regulate prin legi speciale și, cât se va putea să se uniformizeze salariile, după gradele de funcțiuni, pentru că cu chipul acesta, s'ar putea aduce și o îndreptare ca funcțiunile de acelaș grad să fie plătite la fel.

Budgetele sunt considerate ca o colecțiune a diferitelor legi financiare, și de aci rezultă că, nu se poate pe cale bugetară să se creeze funcțiuni, nici să se facă adăogiri de salarii.

Ași dori, d-lor, ca după atâția ani de organizațiuni și reorganizațiuni, să intrăm odată în starea normală, regulându-se prin legi, funcțiunile diferitelor instituțiuni publice.

A doua cestiune, pe care voesc să o aduc înaintea d-voastră, este reclamațiunea comercianților de băuturi spirtoase. Ei cer încontinuu, ca legea licențelor să fie modificată, cer ca taxele să se schimbe pe decaltru.

Rog, în această privință, pe d. ministru, să bine voiască a lua în studiu și să aducă la cunoștința Camerei și a țarei dacă este posibil o reformă în sensul cererei cârciumarilor.

Ași mai ruga pe d. ministru de finance, ca să binevoiască să ia din aproape în studiu modul cum se face la noi statistica comerciului exterior și să facă astfel, ca această statistică să poată fi publicată, dacă nu la finele fiecărei luni, cel puțin trimestrial, căci dacă o statistică se publică după un an sau doi, înțelegeți că nu mai are nici o importanță, pentru acei cari se ocupă cu cestiunile comerciale.

Vin, d-lor, la o altă cestiune și anume la necesitatea de a face o reformă, în tariful de transport pe căile ferate.

Căile ferate, d-lor, au costat pe stat aproape 800 milioane. Pentru anuitatea la acest capital se plătește peste 40 milioane. Rezultatele cari le avem de la căile ferate se înscriu în budget netto 20 milioane; va să zică, între anuitatea ce se plătește la capitalul cu care s'au construit căile ferate și venitul netto, rezultă o diferență în minus de 20 milioane. Acest deficit se acoperă cu contribuțiuni anuale. Urmează de aci, că de la această instituțiune, dacă este bine organizată, să aibă avantagii pe cât omeneste posibil, întreaga țară, dar în special pentru agricultură.

D-lor, se simte mare nevoie de a se face o reformă, în ceea ce privește tarifele pentru transporturile de cereale, cari să aibă de bază porturile noastre, Galații, Braila, Constanța, de la aceste porturi până la 300 kilometri. Să se calculeze tarifele pe kilometru, și de la 300 kilometri în sus, ori cari ar fi depărtarea locurilor de expedițiune, să nu coste transportul unui vagon de cereale pentru aceste porturi de cât maximum 100 lei. Cu acest chip, agricultorii din Dorohoi, în general cei din nordul Moldovei și Oltenia, cari prin situațiunea lor geografică sunt departe de porturi, ar putea și ei să beneficieze de această instituțiune bine făcătoare, care este menită să vină în ajutorul desvoltării noastre economice.

Afară de aceasta, d-lor, este absolută nevoie pentru regularea comerțului nostru exterior, să avem un tarif de sezon pentru portul Constanța, în lunile Decembrie, Ianuarie și Februarie, atunci când navigațiunea pe Dunăre este închisă, sau când se face cu mare greutate. Avantagiul acestui tarif de sezon ar fi că agricultorii

nu ar f
se gră
nu rân
Un al
în spe
pe ter
diată
zon p
terioru
ență
ei pe
inăt
să fac
încă
rești,
reale
epoc
desti
D-
întâi
merc
impe
care
A
și r
deți
pe
L
for
toți
chi
ric
câ
Ști

nu ar fi siliți ca în lunile Septemvrie și Octomvrie să se grăbească cu vânzarea mărfurilor lor, de temere să nu rămână cu ele nevândute până la primăvara viitoare. Un alt avantajiu pentru export ar fi că în străinătate în special în Belgia și Olanda, s'ar putea face vânzări pe termene lungi, cantitatea de marfă putând fi expediată pe fie care lună. Din cauza lipsei tarifului de sezon pentru portul Constanța, azi comercianții din interiorul țării nu au posibilitatea să găsească conveniență pentru exportare în cele trei luni de iarnă; căci ei pe de o parte, se tem să facă angajamente în străinătate, iar pe de altă parte, acei cari se hasardează să facă asemenea angajamente, sunt siliți să încarce încă din timp mărfurile lor pe șlepurile străine ungurești, grecești, austriace, etc., cari să le transporte cerealele la Sulina, unde sunt ținute în deposit până la epocile când sunt obligați să le încarce pe vapoare la destinațiune.

D-lor, acest lucru aduce un mare inconvenient: mai întâi, că în lunile Septemvrie și Octomvrie se aglomerează atâta mărfuri la stațiuni în cât este absolut imposibil ca serviciul căilor ferate, cu materialul rulant care îl are, să poată întâmpina cerințele comerțului.

Al doilea, pe timp de iarnă se împuținează traficul și nu este nici comerțul regulat; din această cauză vedeți că, pe de o parte, suferă comerțul și agricultura, pe de altă parte, veniturile căilor ferate sunt reduse.

Lipsa de vagoane, este din cauză că aglomerația este forțată în lunile Septemvrie și Octomvrie, căci atunci toți vor să scape și această pripă face să influențeze chiar prețurile, că devin mai mici. Anul acesta America nu ne a concurat nici în Belgia nici în Olanda, căci ea a avut Japonia și alte țări ca piețe de debușeu, Știți cine a făcut să scadă prețul acolo? Oferta noas-

tră ; căci toți agricultorii s'au grăbit a vinde, pentru a nu rămâne cu produsele nevândute până la primăvară, de aceea este necesitate de o reformă a transportului în sensul ce am avut onoarea de a expune.

O altă cestiune, d-lor, este agiotagiul, căci se știe că Statul o mare parte din anuitatea datoriei publice o plătește în aur ; și în loc de a se trece în budget o sumă, cum este anul acesta, de peste opt sut mii lei, dacă am avea comerțul de export regulat, ar putea această sumă să fie economisită, fiind că Statul ar fi în măsură să cumpere devizele mult mai eftin, de cât al pari, așa cum a fost în Septemvrie și Octomvrie.

Cred că această cestiune merită un interes și din partea onor. Camere și din partea guvernului și îmi pare foarte rău că d. Ministru de resort lipsește de la locul său.

Mai este, d-lor, încă o cestiune, de un interes tot așa de vital pentru interesele finanelor Statului : este organizarea serviciilor de la căile ferate. Departe de mine de a contesta capacitatea și bunavoința inginerilor noștri. Dar, d-lor, de și n'am avut ocaziunea să cunosc în detaliu organizația acestor servicii, dar cred că aceste servicii se găsesc în aceleași condițiuni, cu sistemul de la începutul lor, de pe timpul *concesionarilor*, cu sistemul, zic, foarte, foarte costisitor.

Și trebuie să fie astfel, căci când tarifele pentru călători sunt mai urcate, când cele pentru mărfuri sunt mai scumpe, când combustibilul este mai eftin, când fondul de rezervă pentru reînnoirea parcului de vagoane și locomobile este așa de mic și cu toate acestea căile ferate produc netto numai 2—2½ la sută, pe când în alte State, după cum m'am informat, rentează 5, 6, 7, la sută, unele societăți private au dat beneficii și de 10% !

Cred că ar trebui să rugăm pe d. ministru respec-

tiv să bine voiască a lua în studiu și să vadă dacă nu este posibilă o reorganizare a serviciilor administrației căilor ferate, pe principii mai economice.

Mai cer, ca din venitul căilor ferate, pe fiecare an, să se destine o sumă de 5 sau 6% pentru fondul de rezervă, din care să se reînnoiască vagoanele și locomobilele deteriorate, numai înmulțirea din nou a vagoanelor și a locomotivelor să se facă cu credite extraordinare, iar nu și reînnoirea lor.

Vin, d-lor, la o cestiune de resortul d-lui ministru al domeniilor, cestiune care a fost atinsă și de către d. Carp.

Știm cu toți că, la 1864 punându'se mult interes și multă grabă de a se aplica legea de împroprietărire a țăranilor, deși prin lege se prevede ea că, trebuie să se împartă pământul individual, atunci, din lipsă de ingineri, s'a dat țăranilor pământul în bloc și a rămas ca pe urmă, țăranii să se împartă între ei.

D-lor, pentru că lucrarea aceasta de împărțire s'a făcut fără de controlul Statului, acei cari au fost influenți în localitate, au putut să ia pământul cel mai bun și mai mult de cât au cumpărat. Sunt localități unde țăranii nu au de cât pământul de casă.

Este o curată exploatare a țăranilor celor mai slabi; în afară de pagubile materiale a celor interesați, sunt pagubile morale pentru instituțiunile noastre.

Cei cari se simt năpăstuiți, plâng și caută dreptate, pe care n'o găsesc; cei care sunt folosiți și văd că sunt tolerați au îndrăsneala a nu avea respect de justiția țarei. Acest lucru trebuie rezolvat, fie că s'ar face o revizuire a împărțelei făcută de ingineri unde Statul n'a luat parte și nu a controlat, fie că am adopta programul partidului conservator ca să se facă cadastru și cu acesta să se stabilească dreptul fiecăruia și să se ga-

ranteze pentru totdeauna fie căruia, dreptul de proprietate. A propune cadastrul, toți își fac o spaimă că va costa foarte mult. E o mare eroare. Pentru a-și avea proprietatea sigură și a scăpa pentru viitor de ori ce călcare și străgănire prin judecată, fiecare proprietar e mulțumit să dea cota parte de plată a întinderii de teren ce are.

Eu cred că această cestiune e din cele mai vitale pentru garantarea proprietății și Statului îi incumbă datoria să avizeze și să aducă la îndeplinire, cât mai curând, acest mare act de dreptate și de ordine socială.

D-lor, la începutul cuvântării mele de ieri, susțineam că, pentru a face echilibru bugetului și a-l așeza pe baze solide, este să sporim producțiunea națională, îmbunătățind cultura pământului, ca astfel peste ceea ce exportăm azi să sporim cu 50—60 milioane; avem nevoie să creem și industrii de acelea absolut trebuincioase, pentru ca astfel să reducem importățiunea cu 50—60 milioane. Numai astfel având o rezervă de economii naționale, de vreo 120 milioane, așa vom putea să avem o bază solidă și temeinică pentru ca atât bugetul Statului să fie bine garantat, cât și prosperitatea economică a țării.

De departamentul domeniilor depinde, în mare parte, aceste îmbunătățiri, pentru câteva industrii indispensabile, cum de exemplu: industria de torturi și țesătorii de bumbac, mai ales cum această industrie este cunoscută de întreaga populațiune; industria mașinelor agricole; industria pielării; industria lemnăriei și industria torturilor și țesătoriilor de lână, în calitate inferioară. Aceste câteva industrii sunt absolut trebuincioase și trebuie să facem o lege specială care să le înlesnească înființarea și progresul.

Astăzi bumbacul brut costă 50—60 bani kilogramul;

noi,
kilog
bum
mili
D
ceas
țion
D
puți
trii
fără
nim
D
mul
trii
dus
luri
gur
fitu
tali
S
noa
sur
I
zin
în
de
180
l
ad
on
șes
tal

noi, importat în industrii, îl plătim în mijlociu 5—6 lei kilogramul. Numai de la întemeierea industriilor de bumbac, am putea reduce valoarea importului cu 15—20 milioane lei.

Dar este cestiunea a se ști: de cine să se facă aceasta? De capitalurile străine sau de capitalurile naționale?

D-lor, de o industrie înființată cu capital străin prea puțin ne folosim; să nu ne facem iluzii că cu industrii înființate cu capitaluri străine am face lucru mare; fără îndoială putem zice: tot mai bine ceva, de cât nimic.

Dar dacă printr'o lege bine chibzuită, prin mecanismul ei, am reuși să facem, ca aceste 4 sau 5 industrii cari sunt indispensabile,—nu vorbesc de alte industrii de lux—să se întemeeze prin asociația capitalurilor mici, provenite din economiile naționale, de sigur că, aceasta va fi mult mai bine, pentru că tot profitul ar rămâne în țară și în folosul acelor mici capitaliști, cari se vor asocia la asemenea industrii.

Să luăm, d-lor, un exemplu pe care îl avem în fața noastră. Banca Națională s'a înființat având de capital suma de 12 milioane.

Prin organizațiunea sa și garanțiile pe cari le prezintă administratorii săi, Banca Națională a ajuns azi în așa stare prosperă în cât dispune de stoc metalic de aur peste 100 milioane și având în circulație peste 180 milioane.

Rezultă, deci, că o *lege organică bine chibzuită*, dacă administrația se încredințează la persoane capabile și oneste întreprinderile, de veri ce natură economică, reușesc.

Repet a spune că, printr'o lege bună, se pot capitalurile mici asocia, pentru a înființa industrii indis-

pensabile țarei. Cu acest chip, d-lor, se pot crea ocupațiuni, în special, pentru populațiunea urbană. Ne ocupăm, d-lor, cu mult interes de populațiunea rurală, dar trebuie să avem grijă și de populațiunea urbană.

Dar, o asemenea cestiune, poate să se aducă înaintea d-voastră, în așa mod în cât să luăm o hotărâre?

Cred că nu este nici timpul, nici locul. Nu este destul să enunți principiul, ci și trebuie să ne formăm convingerea de rezultatele practice.

Cu puțină bună voință, cu oameni cu experiență și cu energie de a lucra, socotesc că problemele economice se pot rezolva în mod avantajos, spre binele și fericirea acestei țări, și în această privință aş ruga pe onor. Camera, ca să se unească cu mine, pentru a recomanda d-lui ministru de domenii ca să bine-voiască să numească o comisiune, care să se ocupe cu studierea unor asemenea reforme economice; căci timpul și împrejurările nu ne permit să adăstăm ca în mod normal să se creeze asemenea industrii, fiindcă ar reclama mult timp, și nevoile sunt grele; trebuie ca noi să căutăm să ne afirmăm și pe târâmul economic, cum ne am afirmat pe târâmul politic; căci, d-lor, nu trebuie să ne îndoim de capacitatea românului și de voința lui. Românul este capabil de a primi ori ce exemple bune și în ori ce direcțiune, numai să fie convins că poate să 'i folosească.

Cestiunea este ca oamenii aceia cari, conduc și sunt în capul instituțiunilor publice, să aibă destulă energie și destulă bunăvoință, ca să se ocupe de dezvoltarea noastră economică națională, spre a 'i da o direcțiune sănătoasă. Acestea am avut de ocamdată de spus, și sper că guvernul și Camera vor ține socoteală de observațiunile ce am avut onoarea să le fac.

În această speranță rămân în adăstare. (Aplause).

Estras din discursul d-lui E. Costinescu

De două categorii au fost părerile ce s'au emis în aceste dezbateri.

Prima categorie prezentată de oratorii din majoritate, a emis desideratele sale relative la interesele țării, și acela care s'a distins mai mult în această direcțiune, cu un discurs foarte substanțial, cerând lucruri eșite din nevoile reale ale țării, este d. Popp.

După aceasta vine partea criticei reprezentată de d-nii Vlădescu, Take Ionescu și Filipescu, spre a onora pe aceia cari, înainte de a critica, s'au gândit la ce s'ar putea cere într'o asemenea dezbatere pentru îndestularea trebuințelor țării; mă voi ocupa foarte pe scurt de desideratele exprimate.

Mă va ierta d. Popp dacă voi lua numai principalele, ca să nu lungesc peste măsură dezbaterile.

D-sa cerea legi pentru îmbunătățirea produselor agricole, ca să atragem un mai mare folos din exploatarea solului nostru, obligațiunea de a curăța grâul, de a nu mai semăna grâu în miriște de grâu, etc. Cred că nu se poate cere guvernului un asemenea lucru; are să se critice amar acest amestec al guvernului și

dreptul și libertatea ce fie-care proprietar are de a 'și administra averea așa cum înțelege. Dacă d. Popp crede că este bine să se facă ce a spus, și ar fi de dorit ca așa să procedeze proprietarii cum a zis d-sa, atunci să propună un asemenea proiect din inițiativă parlamentară; și, d-voastră, în cea mai deplină libertate și cunoștință de lucru, îl veți discuta și 'l veți vota dacă veți voi.

Dela această ordine de idei d-sa a trecut la alta, în care guvernul are în adevăr un rol. Legea de constatare și de percepere a impozitului, zice d-sa, are mari defecte. O recunosc și eu; această lege, așa cum este ea alcătuită, a ținut seamă mai mult de comoditatea perceperei și de înleznierea de dat agenților fiscoiului de cât de dreptatea observată față de contribuabili.

În primul rând a căutat comoditatea stabilind odată pentru 5 ani cotitatea impozitelor; apoi, în compunerea comisiunilor comunale și de apel, cari se rostesc asupra impunerilor, legea a asigurat fiscoiului majoritatea; aci este însă ceva de spus în justificarea acestei măsuri. Această lege, ca și multe altele, reprezintă efectul unei reacțiuni în contra unei stări de lucruri anterioare, când tot ce era interes al fiscoiului, era sacrificat: chiar înaintea justiției, în orice proces, între Stat și un particular, Statul eșia în totdeauna învins.

Din norocire reacțiunea a avut un efect salutar și astăzi nu mai suntem expuși ca Statul să fie sacrificat; astăzi contribuabilii se pot plânge de nedreptățile agenților fiscali, dar și aceștia, cu drept cuvânt, se pot plânge de delictele și sustragerile contribuabililor dela obligațiunile lor. A venit timpul să se modifice legea în sens mai liberal. De ce n'am făcut-o? Fiindcă n'am avut timp.

De când am venit la guvern s'a întâmplat să avem de studiat legi grele, cestiuni importante; anul trecut a fost desființarea acsizelor: pentru aceasta a trebuit să caut toate elementele studiului; d. Carp știe dacă era greu sau ușor de a realiza o asemenea reformă; căci d-sa mi-a zis că nici nu voi putea-o face; anul acesta, dela Aprilie, a trebuit să mă ocup de elaborarea tarifului general vamal; astfel nu am avut o zi de repaos; nu este dorința care mi-a lipsit să mă ocup de legea de constatare și percepere a impozitelor; am cunoștință despre trebuința acestei reforme, și, când voi avea timpul, voi veni cu modificarea acestei legi. (Aplauze).

D. Popp recunoaște că creditul agricol face servicii utile, dar, zice d-sa, că împrumută țăranilor cu o dobândă prea mare de 10 și 12 la sută. D-sa crede că 8 la sută ar fi destul. Aci cred că vom putea satisface pe d. Popp, fără nici o măsură modificătoare de lege.

Dacă v'ați da seama de ce am întreprins astăzi, când am organizat băncile populare, știți că scopul pe care trebuie să 'l atingem este ca de aci înainte băncile populare să devină clientela creditului agricol și populațiunea rurală să devină clienta băncilor populare.

Nu vrem să ne mai îngrijim de împrumuturile directe ale țăranilor la creditul agricol, ci îi îndemnăm să meargă să se împrumute la băncile populare și facem aceste operațiuni posibile băncilor populare, dându-le bani nu cu 8 la sută, ci cu 7 la sută dobândă. Vedeți, că dând bani cu această dobândă, noi nu căutăm să facem un câștig; el ar fi legitim de altfel, căci Statul are la creditul agricol 20 milioane făcute prin emisiune de rentă și dobânda cu amortizarea acestor bani reprezintă 1,200,000 lei. Înțelegem, însă, să facem

oarecari sacrificii, și când ne mulțumim cu 7 la sută, este văzut că facem sacrificii; căci 6 la sută se poate spune că este dobânda și amortismentul, administrațiunea costă cel puțin 3 la sută; deci, dacă vom da tot capitalul băncilor populare cu 7 la sută, va pierde Statul 2 la sută: dar nu ne dăm în lături dela aceasta, având în vedere interesele populațiilor rurale.

Dar prin faptul că în loc de a'i avea de clienți zecimile de mii de țărani, ce se împrumută astăzi dela credit, vom avea numai băncile sătești, se va ieftini administrația creditului agricol, și, prin acest fapt, vom împuțina și paguba ce va avea Statul din reducerea dobânzei.

Altă dorință exprimată, și aci răspund la 2 sau 3 oratori, este modificarea legii licențelor prin înființarea taxei pe decaltru. Sub acest cuvânt, care se pare foarte simplu, „desființarea licenței și înființarea taxei pe decaltru“, se ascunde o cestiune foarte complicată. Dacă ar fi vorba de a se desființa licența numai în ceea-ce privește cele 4,200,000 lei ce figurează în budgetul Statului, lucrul ar fi mai lezne. Dar nu este așa. Asupra acestui impozit sunt adause zecimi comunale și județene încă de 4,200,000 lei. Prin urmare, este vorba nu de 4 ci de 8 milioane, cari se incasează astăzi dela cârciumari.

Recunosc, căci dreptatea trebuie să fie totdeauna recunoscută, că aceasta este o sarcină prea grea asupra acestor comercianți. Ori cum am modifica legea, dacă va trebui să lăsăm această sumă întreagă asupra acestor comercianți, sarcina tot prea mare va rămânea; ei nu sunt în stare să plătească 8 milioane. De aceea, numărul lor se reduce și consumatorii se plâng și dănșii.

Deci, lucrul nu e așa simplu cum ni se spune: puneți taxe pe grad și desființați licența. Se propune să punem doi bani mai mult la gradul de spirt. Vă aduceți aminte că a fost un timp când d. General Manu, fiind ministru de finanțe, a urcat taxa pe grad dela 6 bani pe grad la 12 bani.

I se părea că e un adevăr matematic, că dacă cu 6 bani pe grad impozitul a dat 10 milioane, cu 12 bani o să dea 20 de milioane. Dar nu e nici de cum așa, căci atunci când se scumpește un produs, i se reduce consumațiunea și venitul dat de taxă devine mai mic.

În deșert am spus aceasta d-lui General Manu; d-sa a stăruit a crede că e un adevăr matematic, că venitul se va îndoi, a urcat taxa pe grad și rezultatul a fost că venitul a scăzut în loc de a crește; în urmă a trebuit să ne întoarcem la 10 centime pe grad.

Acum dacă mai adăogăm 2 centime ajungem iar la 12 centime, apoi mai avem și 6 centime pe grad pentru fondul comunal, în totul 18 centime. Ce va rezulta de aci? Consumația va scădea, și deci, venitul Statului și venitul fondului comunal se vor reduce; partea destinată să acopere taxa licenței va fi reprezentată printr'o pagubă.

Se cere să adăogăm la vin 20 de bani la decaltru, sunt deja 60 de bani la decaltru pentru taxa fondului comunal, s'ar face 80 de bani la decaltru. Când decalitrul de vin ordinar se vinde cu 1 leu și pui 80 de bani la decaltru, o simte greu consumatorul; consumația va scădea și nu va eși nici de aci o compensare; dar, admițând chiar că consumațiunea atât a vinului, cât și a alcoolului, nu va scădea, ceea-ce este inadmisibil, știți cât ne vor da taxele pe alcool și pe vin? Acei cari propun aceste taxe se bazează pe can-

tități cari nu există. Luați cantitățile consumate până astăzi; luați cantitatea de alcool constatată anul acesta ca scoasă din fabrică și pusă în consumațiune; luați asemenea vinul produs și aplicați-i 20 bani la decalitrul de vin și 2 bani la grad și veți vedea că cel mult ce se poate dobândi sunt 5 milioane și ne trebuiesc 8 milioane. De unde luăm celelate 3 milioane? Și notați că ipoteza este de neadmis, căci consumațiunea va scădea.

Cu ce să compensăm dar paguba nu numai în bugetul Statului, dar mai cu seamă în bugetele județene și comunale?

După mine impozitul licențelor nu se poate trata singur; acest impozit trebuie să fie înglobat împreună cu patentele, poate și cu impozitul pentru căile de comunicațiune, poate și cu un alt impozit direct, și toate împreună transformate într'un impozit de altă natură, altfel așezat. Aceasta ar fi o adevărată reformă de impozite; și atunci s'ar putea face ca sarcina să se repartizeze mai drept asupra contribuabililor și nici venitul să nu scadă.

Dar o asemenea reformă nu se poate face de azi pe mâine, ci numai după studii îndelungate.

.

Extras din discursul D-lui C. Stoicescu

MINISTRU DOMENIILOR

D. C. I. Stoicescu, ministru domeniilor: D-lor, ca și în anul trecut, anul acesta s'a făcut budgetului ministerului de domenii, onoarea unei discuțiuni, mai cu seamă din punctul de vedere agricol. Vă reamintiți interesantul discurs de acum un an, al colegului nostru, d. Ed. Ghica; anul acesta constatați iarăși că mai mulți oratori și-au emis părerile lor, cerând să se aducă îmbunătățiri reale.

Am ascultat cu un viu interes aceste observațiuni și voi căuta ca la diferitele păreri cari s'au emis, să pot în scurt să le răspund, făcând în acelaș timp să se vadă cari sunt și părerile mele.

Deja în subcomisiune și în comisiunea bugetară a fost, la acest budget, o discuțiune foarte largă și doi dintre oratori cari au vorbit astăzi, membri în acea subcomisiune, au avut ocaziunea ca să vadă, că părerile d-lor, departe de a fi înlăturate, sau de a fi nescotite, au fost primite, au găsit într'o largă măsură 'a-sentimentul subcomisiunei, și chiar eu am fost în unele cestiuni de principiu, alături cu d-lor.

Am ținut, mai mult de cât atât, ca d. raportor, care

a fost însărcinat de subcomisiune cu redacțiunea raportului, să aducă la cunoștiința Camerei, nu numai cari sunt modificările de introdus în budget, și să se mărginească numai la cestiuni de cifre, dar să vorbească în acelaș timp și de discuțiunea sumară, care a avut loc în subcomisiune, ca să dea, prin raportul care se va citi la Cameră, ideia discuțiunei serioase, care a avut loc în sânul subcomisiunei.

Ați văzut din lectura raportului, sau din citirea pe cari ați făcut-o d-voastră acelui raport, că redactorul lui a fost interpretul fidel al tuturilor membrilor cari au emis veri-o opiniune în mijlocul subcomisiunei.

D-lor deputați, pentru că discuțiunea publică de astăzi, a pus înainte mai multe cestiuni destul de importante, sunt dator și pentru importanța cestiunilor, și pentru respectul pe care 'l datoresc fie-căruia din d-v. care expune o părere în acest Parlament, privitoare la un departament căruia 'mi este încredințată conducerea, sunt dator să zic câteva cuvinte ca răspuns.

Voi interverti ordinea vorbirilor de astăzi începând cu discursul onor. d. Popp, care a vorbit cel din urmă, trecând în revistă apoi discursurile d-lor Marin Petrescu și Pană Buescu, ca să vin în urmă la cele zise de d. Romanescu, care a vorbit cel d'ântăiu; discuțiunea noastră, după cum veți vedea, nu are de cât să câștige din această intervertire de ordine în răspuns.

D. Popp, ale cărui idei sănătoase și bune, ca economist și ca bun român, vă sunt cunoscute, din diferite cuvântări pe cari le-a ținut în mijlocul nostru, ascultate și ascultate cu foarte multă atențiune de noi toți, a vorbit despre budgetul ministerului de domenii, nu numai în discuțiunea de astăzi, unde d-sa a fost sobru în cuvinte, dar a vorbit despre dânsul și în discuțiunea generală a budgetului.

Am avut ocaziunea, d-lor, cu d. Popp, să mă întrețin mai adeseori și chiar în afară de discuțiunile noastre parlamentare ; și vă mărturisesc că, în diferite opinii emise de d-sa, m'am găsit mai totdeauna alături.

Astăzi era somat d. Popp de amicul nostru d. Burileanu, reprezentantul de Mehedinți, ca să-și arate cari sunt ideile d-sale în ceea ce privește condițiunile de arendare. Este într'adevăr o cestiune esențială aceea a condițiunilor de arendare în ceea ce privește proprietățile Statului, și ași putea zice nu numai în ceea ce privește proprietățile Statului, dar proprietățile în general ; pentru că statul ar trebui să fie pildă pentru particulari (aplauze), pentru ca și particularii să urmeze ceea ce face Statul.

Condițiunile arendărei sunt esențialmente o cestiune economică foarte importantă și, să mă credeți, că au făcut preocupățiunea mea din momentul ce 'mi a fost încredințată conducerea ministerului domeniilor. Așa cum se arendează și condițiunile în cari se arendează moșiile Statului, cred că sistemul acesta nu mai poate fi menținut pe viitor. Când Statul arendează o proprietate, are două feluri de condițiuni : *Condițiuni generale*, cari se aplică la toate proprietățile fără deosebire, și *condițiuni speciale* cari sunt proprii unei anumite proprietăți care se arendează. Se ia precauțiuni pentru ca interesele Statului să fie păzite ! se ia, pe cât este posibil, toate precauțiunile pentru ca cultura și exploatațiunea să se facă cât mai prielnic proprietăților ; dar de multe ori, se strecoară în condițiunile de arendare, lucruri cari, după mine sunt greșite ; constat cu satisfacțiune că am asentimentul unanim al d-voastră, pentru a lua măsuri, spre a ajunge la îndreptarea acestei stări de lucruri.

Vă iau ca exemplu una din condițiunile, cari după

cum vă spuneam, este un punct de căpetenie și din punctul de vedere economic și din punctul de vedere financiar. În condițiunile de exploatare și de arendare a moșiilor Statului se pune așa numita condițiune de de „*jachère*“, respectarea ca odihnă a unei pătrimi. Această condițiune este un cal de bătae pentru toți arendașii, cari sunt de bună sau de rea credință. Cei de bună credință se supune la toate îndatoririle pe cari le pune condițiunile generale și speciale ale arendărei și convine ca să se păstreze această pătrime, pe care o respectă. Mijlocul de coercițiune al Statului, de care usează pentru ca să se respecte această pătrime, este o amendă de 50 lei de hectar la care este supus acela care nu a respectat pătrimea de odihnă.

D-lor, această amendă și această nepăzire de pătrime este obiectul continuu de neînțelegeri dintre arendași și dintre Stat. Mulți foarte mulți poate, se strecoară, nefiind un control serios, cu toate că dorința tuturor miniștrilor, — nu fac nici o deosebire de nuanță politică, — cari s'au succedat la ministrul de domenii, a fost să fie o măsură egală și pentru toți aceiaș...

Rog acum și eu pe d. Buescu, să bine voiască a mă asculta... (Aplause). D-sa m'a chemat la ordine atunci când d. Romanescu a venit să îmi arate un arate un amendament. (Ilaritate, applause).

Eu am ascultat pe d. Buescu, totdeauna cu plăcere și religiozitate; acum îl rog și eu pe d-sa să îmi dea aceeași dovadă de condescendență. (Aplause).

D-lor, în cestiu nea modului de exploatare, jașera este azi un lucru de condamnat; căci a lăsa nelucrată a patra parte din pământ, astăzi când cultura este atât de întinsă, aceasta este un lucru foarte dificil și cutez a zice: păgubitor, a susține că aceasta a patra parte o lași spre odihnă și spre îmbunătățirea pământului, a-

ceasta din punctul de vedere științific este absolut o eroare; căci ceea ce face îmbunătățirea pământului, este continua lui lucrare și relucrare, cari, făcute în mod rațional și sistematic, fac pe cultivator să beneficieze și în același timp contribue să îmbunătățească pământul prin însăși mijloacele prin cari se face lucrarea; căci îmbunătățirea pământului o aduce felul cum trebuie să se succedă diferitele culturi ale uneia și aceleași porțiuni de pământ.

Din acest punct de vedere, prin urmare, sunt mai bine de 20 ani de zile, de când cestiunea s'a pus în studiu; ea este studiată și suntem în momentul de a o rezolva în favoarea acestei idei, că în locul pătrimei să se poată să se aducă un sistem întreg de rotațiune de cultură pentru îmbunătățirea pământului.

Dacă examinăm cestiunea din punct de vedere fiscal aceiași măsură a pătrimei este astăzi în detrimentul fiscalității Statului; pentru că ori ce arendaș de bună credință, care vine și se prezintă la licitațiune, își face socoteala că la o moșie bunoară de 4.000 hectare, nu are un folos de cât pentru 3.000 hectare; evident este că el calculează întinderea culturei și folosul ce ar putea trage pe întindere, pe hectar și oferă prețul în consecință.

Dacă, însă, se va da permisiunea să se cultive cu o sistemă care să fie dinainte cunoscută și determinată, cu o sistemă de rotațiune, la care să fie supus, înțelege ori cine că și arendașul având să se folosească de un număr de hectare cu o pătrime mai mult, arendelee Statului se vor mări în proporțiune cu această cifră.

Iată de ce avea dreptate și d. Burileanu, când cerea ca să se pronunțe d. Popp, avea și d. Popp dreptate când spunea în subcomisiune că trebuie să se studieze această cestiune și să se arate condițiunile cari trebuie să fie

impuse. Ceva mai mult, d. Popp a vorbit în subcomisiune și a atins acest punct, și în discuțiunea generală a bugetului, arătând că sunt cestiuni agricole cari au nevoie de serioase studii din partea mai multor persoane. Cred că este de datoria acelora, cari se găsesc la conducerea departamentelor de importanța aceluia cum este al domeniilor și agriculturii, ca cestiunile cari trebuie să primească o soluțiune cât mai grabnică să le facă să fie obiectul unui examen de oameni competenți: mă asociez la această declarațiune făcută de d. Popp în subcomisiuni și declar că sunt alături de d-sa. (Aplause).

D. Popp, d-lor, ne a vorbit și de diversele îmbunătățiri cari trebuie să se aducă în cestiunile comerciale și industriale; multe din ele vor face obiectul preocupărilor d-voastre în discuțiunea ce în curând veți fi chemați să o faceți când veți fi chemați să dați în acelaș timp soluția cestiunilor economice, cu ocaziunea tarifului vamal, apoi cu ocaziunea convențiunilor; atunci ne vom lumina cu toți asupra diferitelor cestiuni și importanței lor și asupra măsurilor de protecțiune, pe cari trebuie să le adoptăm.

Un lucru care este în putința mea și pe cari cu mulțumire vi'l anunț, este că vă voi pune, chiar săptămâna aceasta, la dispoziție, rezultatul anchetei industriale lucrare începută la ministerul de domnii, sub d. Missir, terminată sub ministerul meu și care vă arată, în adevăr, cari sunt industriile pe cari le avem astăzi la noi în țeară.

Aceste cercetări sunt făcute de un mare număr de oameni competenți: de aceste cercetări aveți, cred să vă ghidați în cestiunile economice, asupra căror în curând aveți să vă pronunțați. (Aplause).

Discuția generală la budgetul

Ministerului Agriculturii, Comerțului, Industriei și Domeniilor

pe anul 1904—1905

Ședința dela 12 Ianuarie 1904.

Președinția D-lui M. Pherekyde. D-nu Popp are cuvântul:

D. N. T. Popp: D-lor, iată ce am propus eu înaintea comisiunii budgetare: de dorit ar fi ca, atât moșiile Statului, cât și acele ale instituțiilor publice și de bine-facere

O voce: Și particulare.

D. N. T. Popp: Particulare nu, pentru că Statul nu poate și nici nu are dreptul de a interveni în relațiile și învoelile ce contractează proprietarul particular cu locuitorii, dar Statul și așezămintele publice și de binefacere sunt cele de întâi ca să dea exemple bune. Statul, prin urmare, când arendează proprietățile sale, ar trebui pentru fiecare proprietate în parte să facă un caet de sarcine, în care să stipuleze maximul condițiilor ce ar fi în drept arendașul să pue locuitorilor; să

se prevadă și sistemul de cultură pentru ca pe fiecare proprietate publică modul de cultură să fie un exemplu pentru toți și din punct de vedere al raporturilor între muncitori și proprietate să fie un exemplu de echitate. Aceasta e ceea ce eu am susținut în comitetul subcomisiei bugetare.

Cum se urmează azi, d-lor? Statul are pentru toate proprietățile sale un singur sistem de condițiuni. Condițiunile însă economice variază dela o localitate la alta: ce este la munte, nu este la câmpie. Prin urmare, este neapărat și în interesul Statului și în al populației care locuiește pe proprietățile publice, când se arendează proprietățile, să se stabilească condițiuni de cultură ale fiecărei proprietăți în parte. Atunci s'ar da pe proprietate, arendă numai atât cât valorează moșia, și nu s'ar mai întâmpla ceea ce se petrece azi, că în focul licitațiunei, ce se dă mai mult ca arendă, se impune îndoit și întreit tot de pe capul muncitorului. Cu chipul cum se fac azi arendările, nu se caută nici capacitatea cunoștințelor agricole, nici moralitatea concurenților; toate instituțiunile publice nu au altă deviză, decât: cine dă mai mult: Starea aceasta de lucruri e ca și cum ai da drumul lupilor între oi. Dacă s'ar stipula maximul de condițiuni, fiți încredințați că pe proprietățile publice starea materială a locuitorilor ar fi mai bună decât este azi. Faceți azi o anchetă: unde sunt oameni în stare mai rea? Pe proprietățile așezămintelor publice. Faceți o comparație în Muntenia și în Moldova și veți vedea că starea locuitorilor e mai proastă acolo unde se arendează moșia, căci arendașilor, prea puțin le pasă de starea materială a țăranilor și în ce stare de producțiune are să lase pământul după ce i se expiră termenul de arendare.

De aceea, d-lor, am rugat pe d. ministru al domeniilor să introducă și aceste condițiuni ce avui oncarea a vă spune, în afară de condițiunile ce până acum existau.

D-lor, noi nu vom putea scăpa economicește, și nu ne putem crede salvați, atât din punctul de vedere economic național, cât și din punctul de vedere al interesului bugetului Statului, până când nu vom îmbunătăți cultura pământului în așa fel, în cât să putem exporta cu 50—60 milioane mai mult peste ce exportăm acum, și până nu vom crea acele industrii, cari sunt indispensabile vieții noastre și cu care să împuținăm importul cu alte 50 — 60 milioane. N'aveți decât să luați statistica și veți vedea că noi importăm cu 80—100 milioane mai mult decât exportăm, deosebit de anualitățile datoriei publice și alte multe necesități pentru cari dăm bani străinilor.

Ei bine, pentru a ne putea scăpa de aceste rele, am rugat pe d. ministru al domeniilor, să bine-voiască să numească o comisiune, care să se ocupe cu studierea și stabilirea mijloacelor de îmbunătățire ce s'ar putea introduce, pentru a ajunge să putem scăpa de acest pericol economic care ne amenință continuu. (Aprobări).

Discuție generală la budgetul Căilor Ferate

pe anul 1904—1905

Ședința dela 20 Ianuarie 1904.

Președinția D-lui M. Pherekyde. D-nu Popp are cuvântul :

D. N. T. Popp : Discuțiunea generală a acestui buget al căilor ferate, prezintă interes și din punctul de vedere economic și din punct de vedere financiar.

Prin constatările făcute de d. raportor în raportul său, se arată că Statul a cheltuit pentru construcțiuni și instalațiuni de căi ferate suma de 910.000.000 lei și cum datoria noastră publică este de circa 1 miliard 400 milioane, este învederat ca cea mai mare parte a acestei datorii se raportă la drumurile de fer.

D. raportor ne mai arată că drumurile de fer împreună cu docurile și serviciul maritim aduc un venit de 20.000.000 ceea-ce revine la o dobândă de 3 %.

Cred că d. raportor a făcut eroare în calculele d-sale, căci nu este 3 % ci numai 2,19 %. Vedeți dar, d-lor, că la 910 milioane Statul plătește 45 milioane și 500 mii lei dobânzi.

Prin urmare, deficitul între dobânda ce plătește Statul și între venitul realizat dela căile ferate, este de 2.81 la sută sau ca cifră peste 25 milioane anual.

D-lor, aceste 25 milioane se plătesc de toți contribuabilii țării, drept este atunci ca și toți contribuabilii, pe cât omeneste este posibil, să aibă foloase pentru dezvoltarea economică a acestei țări din această instituție.

D-lor, pentru ca și agricultorii depărtați dela porturile Galați, Braila și Constanța să profite de căile ferate, am propus în comisia bugetară, că este indispensabil să se facă o reformă radicală a tarifelor de transport pentru cereale, în sensul ca, dela porturile noastre, Galați, Brăila și Constanța, în interiorul țării până la o distanță de 300 kilometri să se mențină tariful actual pe kilometri; iar de la 300 kilometri în sus, ori-care ar fi depărtarea, fie că s'ar face o zonă sau două zone cel mult, să coste transportul unui vagon de cereale, în prima zonă între 90 și 95 lei până la unul din aceste porturi și, în a doua zonă 100 până la 105 lei. Ar fi o mai dreaptă repartizare a avantajelor ce oferă căile ferate, pentru agricultorii din nordul Moldovei și pentru cei din Muntenia din județele Dolj, Vâlcea și Mehedinți.

Azi, cu tarifele cum sunt alcătuite, partea, sau mai bine zis, părțile din nordul Moldovei și din județele mai depărtate ale Munteniei, au prea puține avantagii, și sunt siliți agricultorii de multe ori, sau să'și vândă produsele pe loc, sau să ia calea spre Dunăre la Calafat, Corabia și Măgurele de unde cerealele să fie reîncărcate pe șleपुरi străine și transportate la porturile noastre Galați și Brăila.

Cu acest mod de operații, vagoanele făcând distanțe

scurte, venitul este mai mic decât dacă vagoanele ar parcurge o distanță mai mare. De aceea, spuneam că o asemenea reformă ar fi și în folosul agriculturii și în folosul căilor ferate, căci ar avea venituri mai mari.

D-lor, șlepurile cari transportă cerealele, în mare parte sunt străine și, prin urmare, ele se folosesc din transportul cerealelor pe Dunăre; Statul are puține șle-puri și, în mare parte sunt ocupate cu transporturi de sare și alte mărfuri destinate pentru import în țară.

Am mai cerut ca pentru lunile Decembrie, Ianuarie și Februarie, să se facă un tarif special de sezon și aceasta pentru portul Constanța. Avantagiile ce ar decurge din asemenea tarif ar fi multiple. Întâiu dacă comerțul și agricultorii ar avea un tarif de sezon, atunci aglomerația din August și Septembrie s'ar reduce foarte mult. Transacțiile comercianților s'ar putea face pe piețele străine pe termene lungi și s'ar putea obține pentru cerealele noastre prețuri mai bune.

Tariful de sezon, pentru transportul Constanța, ar trebui făcut tot pe principiul ca, până la 300 kilometri de la Constanța în interiorul țării, să se mențină sistemul tarifării pe kilometru, iar dela 300 kilometri în sus, oricare ar fi depărtarea, transportul unui vagon de cereale cu 10.000 kgr., să nu coste peste 100 lei.

Cu această ocaziune, aduc la cunoștința d-lui ministru că, dela un timp, proprietarii își vând cerealele cu condițiune a fi predate la port și se întâmplă la stațiune că proprietarii încarcă singuri mărfurile în vagoane și, cu toate acestea, șefii de stațiune iau câte cinci lei de vagon ramburs. Acest lucru cred că nu este drept și nu este bine a se tolera. S'au mai întâmplat și alte cazuri, acum doi sau trei ani, la stațiunea Vlădueni, pe linia Piatra-Olt-Corabia.

Un agricultor a reclamat direcțiunei că i s'a furat o însemnată cantitate de grâu din gară. Direcțiunea a dispus să se facă o anchetă, a constatat faptul și, ca pedeapsă pentru șeful stațiunei n'a avut alt-ceva decât, a'l fi mutat dela o stațiune la alta. D-voastră înțelegeți că o asemenea pedeapsă, nu este de natură a îndrepta răul, ci când direcțiunea constată asemenea fapte să pedepsească aspru.

Mai aduc la cunoștința d-voastră, faptul că administrațiile docurilor din Galați și Brăila au înființat oficiul de a face vânzări de cereale în comision; n'am nimic de obiectat în ceea ce privește facerea unui asemenea serviciu, dar protestez în contra sistemului ce se întrebuintează pentru a atrage clientela.

Pentru mărfurile cari se trimet la docuri cu dispozițiune de a fi vândute de administrația docurilor, s'a făcut regim excepțional, scutindu-le de plata magazinagiului pe timp de 10 zile; iar mărfurile cari nu se trimet la docuri spre vânzare, acelor li se aplică tariful și regulamentul docurilor, netolerând decât șease ore pentru descărcatul vagoanelor.

Administrația docurilor, ca să și atragă o clientelă mai numeroasă, a făcut să se creadă, mai ales în lunile August și Septemvrie când este aglomerațiune de transporturi, că acele cereale cari vor fi trimise în primirea direcțiunei docurilor spre vânzare, vor fi încărcate cu preferință.

Mi se pare, și cred că și d-voastră veți recunoaște cu toții că un asemenea mod de procedare nu este admisibil din partea unei instituțiuni publice, cu atât mai mult cu cât acest procedeu, se zice că a fost combinat în urma unui arangement ce administrația docurilor ar fi făcut cu Banca generală.

D-lor, nu se poate admite un moment, ca o instituțiune publică, să aibă două măsuri pentru interesele economice publice; o măsură pentru acei cari trimit mărfuri în comision și altă măsură pentru acei cari nu le trimit în comision, sau cari nici nu vor să le vândă în Brăila sau Galați, dar voesc să 'și concentreze mărfurile în docuri până var sosi vapoarele cu cari să le transporte la Anvers sau în altă parte.

Această măsură este nedreaptă și a'și ruga pe d-nu ministru să bine-voiască să facă să înceteze această stare de lucruri, pentru că ea este dăunătoare—și instituțiunile publice nu se pot pune în serviciul caselor private.

D-lor deputați, mai aduc în discuțiune și o altă cestiune.

Noi avem pe Dunăre vapoare pentru a face serviciul fluvial, iar pe mare vapoare cari fac serviciul maritim. Vapoarele cari fac serviciul maritim sunt în număr de șapte, dintre cari cinci pentru mărfuri și două pentru călători. Fără ca să fac o critică în ceea-ce privește capacitatea inginerilor noștri, țin să declar, d-lor, că mi se pare lucru foarte anormal ca, pentru câte-va din vapoarele noastre să avem o direcțiune, iar pentru cele-alte o altă direcțiune, să avem diviziuni și subdiviziuni, făcând atâtea cheltueli în cât venitul vapoarelor nu acoperă cheltuelile.

(D. vice-președinte, Șt. Șendrea, ocupă fotoliul președințial).

Cred că și d-voastre ați observat la budgetul serviciului maritim că venitul brut este reprezentat în budget cu 2.300.000, iar cheltuelile cu 2.626.164; prin urmare, cu un deficit de 326.164 lei.

Dar aceasta este numai țifra veniturilor și cheltueli-

lor, nesocotind procentele la capital, nici amortizarea, nimic din toate acestea. Vapoarele serviciului maritim au costat 8.265.483 lei și 2 bani.

Pe lângă că nu aduc nici un venit, dar mai dau și un deficit de 326.164 lei.

Mai este un lucru, pe care nu știu cum să'l explic, pe care nu'l pot nici înțelege: cum s'au putut înființa două direcțiuni pentru o asemenea mică întreprindere, foarte mică față de cheltuelile și personalul care este prevăzut în budget.

Eu cred, d-lor, că aceste două servicii, atât serviciul maritim, cât și serviciul fluvial, să fie trecute la direcțiunea docurilor, cu acelaș personal, putându-se adăogi doi, trei funcționari inferiori pentru corespondență și pentru contabilitate. Cu acest mod cred că s'ar putea foarte bine administra aceste două servicii, putându-se face și o economie foarte mare.

Și dacă direcțiunea căilor ferate ar avea bunavoință să ia în cercetare toate serviciile ce depind de dânsa și organizându-le pe principii mai economice, sunt convinși că și publicul ar fi mai bine servit și s'ar putea face și o economie de cel puțin 2—3 milioane pe fiecare an.

Aceste observațiuni am avut de făcut la budgetul căilor ferate, și rog pe onor. Cameră să bine-voiască să se asocieze cu mine, ca, cu toții împreună, să rugăm pe d. ministru să facă să înceteze acest sistem care este foarte păgubitor pentru finanțele Statului. (Aplause).

Discuțiunea la Tariful Vamal

D. N. T. Popp: D-lor deputați, proiectul de tarif vamal care este la ordinea zilei și în discuțiunea noastră, preocupă întreaga țară, nu numai pe agricultori și industriași.

Întreaga țară are atențiunea îndreptată asupra acestei lucrări, pentru că ea interesează și ca consumațiune și cu producțiune pe toate stratele societăței noastre. S'a discutat de predecesorii mei, în mare parte interesul agricultorilor și interesul industriașilor. Unii au fost de părere că, industria la noi poate să trăiască numai în ceea ce privește industria agricolă, ca industrie agricolă. Eu, d-lor, de la început vă declar că sunt convins că pot să se înființeze și să trăiască nu numai industriile agricole, dar toate industriile cari sunt indispensabile vieței noastre. Prin cuvintele „toate industriile“, înțeleg cele mai principale. În afară de industriile agricole, sunt o serie de industrii indispensabile și pe cari suntem datori să căutăm toate mijloacele, ca să le înființăm în țară la noi. Atunci, prin împuținarea importului și sporirea exportului nostru, ne vom îndruma spre o stare de lucruri solidă și în progres pentru toate clasele societăței noastre.

D-lor, industriile cele mai principale, după părerea mea, sunt: torturile, țesăturile de bumbac, industria mașinilor agricole și țesăturile de lână mai comună, pentru că a face țesături de lână fină la noi, nu rentează instalarea fabricilor pentru aceste industrii. Tot asemenea nu rentează pentru industriile fine de bumbac, fiind vorba numai de cele comune, cari, după statisticile, așa cum se prezintă de d. ministru al finanțelor, reprezintă valori foarte însemnate.

Dar, d-lor, naște întrebarea: dacă dorim să înființăm industrii, și recunoaștem că sunt necesare, și chiar posibil de înființat, urmează atunci să ne dăm bine seama care ar fi norma în alcătuirea unui tarif vamal, pentru ca nu din dorința—foarte legitimă de altmintrelea—de a înființa o industrie, să venim cu niște taxări exagerate cari să apese celelalte clase ale societății, pe consumatori, în favorul unei industrii și în favorul unui număr foarte restrâns, de altmintrelea în detrimentul întregii țări.

Cari ar fi, prin urmare, normele cari trebuie să ne călăuzească într-o asemenea lucrare?

Și dacă este prudent ca de la un regim vamal, așa cum îl avem astăzi, care în mijlociu urcă taxele la aproape 9%, să mergem de-odată să facem o sporire de taxe vamale, cari, dupe afirmarea d-lor Filipescu și Porumbaru, ar întrece îndoitul acestor taxe.

Or, d-lor, dacă luăm mijlocia importului mărfurilor, care reprezintă o valoare de 300 de milioane, și taxele vamale ce 'l produce acest import, și care este de 26½ milioane, această sumă reprezintă circa 9% asupra valorilor. Bine înțeles, că unele mărfuri sunt apărute, iar altele sunt mai mult sau mai puțin taxate.

Dacă la aceeaș valoare de industrie, aplicăm calculul făcut de d-nii Filipescu și Porumbaru—pe care în mare

parte îl aprob—atunci s'ar urca la 63 milioane, ceea ce ar însemna că de îndată să trecem dela un tarif de 9% pe care îl avem astăzi — să urcăm taxele la aproape 21%. D-lor, d. ministru de finanțe, în expunerea sa de motive, ne-a făcut, într'un mod fidel, istoricul tarifelor vamale cum gradat a mers urcarea taxelor vamale dela regimul de 5%, dela acesta am trecut la acel de 7½% și că tariful vamal dela 1886 și convențiunile ulterioare încheiate, am ajunge la norma de 9 și ceva sau 10%. Or, d-lor, vedeți cât timp a trecut...

D. E. Costinescu, ministru de finanțe: Eu n'am spus aceasta; n'am vorbit nici de 9 nici de 10%.

D. N. T. Popp: Însă atât reprezintă. Vedeți, dar, cu câtă prudență, legiuitorul în trecut a pășit la urcarea taxelor vamale. Dela 5 la 7½ în tariful de la 1886 și tarifele convenționale ulterior făcute mijlocia vine de 9%.

D. E. Costinescu, ministru de finanțe: La 1875 a fost la 4%.

D. N. T. Popp: 4% nu a fost niciodată; cel puțin de când cunosc eu.

D-lor, cu asemenea stare de lucruri, cu alcătuirea de tarife vamale, treptat cu producțiunea, ni se spune că industriile au luat un avânt și că merg prosperând.

Dacă lucrul este așa, ne întrebăm: bine este ca să facem o săritură așa de grozavă, ca dela un regim moderat fiscal să ajungem la un regim escesiv de împovăraător, escesiv de alarmant? Socotesc, d-lor, că nu este nici de loc prudent a face asemenea salturi, salturi cari sunt de o natură să îngrijească întreaga populațiune a țării, minus industriașii, din cari două treimi sunt capitaluri străine și numai o treime capital românesc.

D-lor, se mai zice că acest tarif este o lucrare premergătoare, pentru că în viitoarele convențiuni va primi

modificări; și motivele cari se invoacă sunt: că mai toate Statele au tarife vamale protectoare pentru industrii și produse agricole și că noi trebuie să imităm pe multe State din acest punct de privire. Mi se pare, d-lor, că imitațiunea nu totdeauna poate reuși și, în definitiv, mi se pare că ar fi mai prudent pentru noi ca, să facem un tarif în astfel de condițiuni cari, pe de o parte, să mulțumească pe toată lumea, să apărăm interesele agricole, să dăm o încurajare moderată industriei și o mai mare încurajare meseriilor. Și luând o normă că tariful așa cum noi 'l-am alcătui, ar egala cu 10%; și pentru cazurile când guvernul nu ar putea reuși pe aceste norme de reciprocitate să încheie convențiuni cu veri un Stat, unde noi exportăm produsele țării noastre, și ni s'ar pune taxe mai urcate de cât mijlocia taxelor noastre, guvernul să fie autorizat, prin lege vamală, ca, față de acele State, cari ne vor pune taxe mai mari peste mijlocia taxelor noastre, în asemenea cazuri să urce taxele vamale la industriile acelor State, în proporție cu cât acele State va fi urcat taxele vamale asupra produselor țării noastre, și cum s'a făcut în trecut, până chiar la prohibițiune. D-lor, nimic mai regulat și serios pentru lucrarea unui Parlament. Dar, ce înseamnă aceasta? Să votăm un tarif cu taxele exagerate cari le propuneți, și ne ziceți că toate sau în mare parte, prin convențiuni comerciale, vor fi modificate. Vă dați seamă de perturbațiunea ce va produce?

De sigur, toate articolele la cari se urcă vama vor fi scumprite în paguba consumatorilor, și dacă posterior taxele vamale le vom reduce, prețul mărfurilor pe piață odată urcat, cu greu se reduce, și viața consumatorilor se scumpește. D-lor, dacă noi, pentru necesitatea de-a echilibra bugetul Statului, am fost siliți ca să facem

reduceri, am fost siliți ca să mai punem impozite pe contribuabili, acum, dupe ce funcționarilor publici le-am făcut reduceri la lefuri și contribuabililor adăogiri la impozite, să venim printr'o reforma vamală să le scumpim și traiul? Mi se pare că aceasta nu este câtuș de puțin drept, nici regulat, și aș putea să zic mai mult, nu este de prudență politică, ca să se facă o asemenea procedare.

Nu am voit să punem impozite; am spus țării economii, și că numai prin economii voim echilibrarea bugetului.

Dar, oare, ce este această urcare de taxe vamale, de cât iarăș impozite? Neapărat, nu suntem consecinți cu noi în fața țării. Și apoi dacă este un tarif supus la modificări radicale, atunci care este rațiunea de s'a făcut atâta vâlvă în țară? A provocat îngrijire și 'ași putea zice, inchietudine, protestări din partea agricultorilor și din partea celorlalte clase sociale.

D-lor, la toate lucrările Parlamentului de natură a apăra interesele economice ale țării, socotesc că partidele politice sunt datorare să conlucreze, și nu trebuie să se vadă cu răutate din partea nici unui partid, criticele ce s'ar aduce, cu atât mai puțin din partea guvernului; de prosperitatea economică a țării toți suntem datori să ne îngrijim, toți suntem datori să dăm tributul cunoștințelor noastre.

Eu cred că, am putea ca să votăm un tarif, să aibă la bază calculele toate pe greutate; totuș, la valori să nu depășească limitele cari ar pnte să fie suportabile de consumatorii din toate clasele sociale. Și 'mi permit să supun aprecierii d-voastre bazele cari ar trebui să ne călăuzească, în fixarea taxelor când vom discuta la articole.

Pentru fierul brut și toate mașinile agricole și indu-

strială am putea, fără ca agricultura să se găsească împovărată, să stabilim o taxă de statistică de 2%.

Pentru tot felul de materii prime, destinate industriilor și cari nu se produc în țară, asemenea să punem o taxă de statistică tot de 2%, pentru tot felul de materii prime ce se produc în țară. Neapărat, că aci este locul să alcătuim niște taxe pentru a protege munca națională și, în această privință, pentru materiile prime ce se pot produce în țară și s'ar importa din alte părți, să punem taxă de cel puțin 15%. Cu acest mod, vom putea protege agricultura făcută de țărani și de proprietarii mari.

Produsele alimentare, ce nu se pot produce în țară, le văd izbite de taxe exorbitante, ceea ce este un rău, fiindcă societatea noastră s'a deprins a le consuma și este de datoria noastră să le facilităm mijloace pentru bunul trai, fiindcă în măsură ce gustul și bunul trai se desvoltă și activitatea populației noastre. Eu aș propune pentru aceste produse 7%.

Pentru produsele alimentare ce se pot produce în țară 15%.

Tot felul de industrii, ce nu se pot fabrica în țară, taxa să fie de 10%; industriile similare cu cele ce se pot produce în țară 15%; industriile semi-fasonate 10%; iar industriile complet fasonate cel puțin 20%.

D-lor, pe aceste baze, am putea să alcătuim un tarif suportabil de întreaga populațiune a țării, și cred că vom răspunde și la scopul nostru de a încuragia industria.

D-lor, un industriaș, ce s'ar bucura de o protecțiune vamală de 15% și n'ar fi în stare să concureze cu industriile similare din alte țări, să-mi dați voie să spun că este un industriaș care rău și-a ales meseria, și rău

va înțelege concepțiunea unei industrii; 15% este suficient.

Când, d-lor, această protecțiune ar fi de 30% și 50%, atunci nu se mai chiamă că sunt protegiați, atunci se crează monopol; monopolul oferă consumatorilor produs scump și prost. Aceasta nu poate fi în ideea unui reformator, ca să silească țara să consume materii industriale proaste și scumpe,

Și, d-lor, acest lucru ar fi vătămător și pentru industriaș, l-am pune într'o situațiune teribilă, ca să nu se mai pună în curent cu progresul, pentru că nu are nevoie, el este pus la adăpost în paguba consumatorilor, de ori ce muncă intelectuală.

Taxele moderate și combinate, cum vă propui, sunt mijloace de progres și civilizațiune; iar nu cele despotice, tiranice, punând taxe exorbitante, din cari pot trage foloase mari un număr neînsemnat, în paguba celor alte clase sociale și chiar a mersului industriei din țara noastră; aceasta nu o pot primi și nu pot da adesiunea mea, pentru că este dăunătoare progresului și desvoltărei noastre economice.

Mi-aduc aminte, cu ocaziunea discuțiunei generale la budget, că d. ministru de finance, atunci ne spunea: suntem o țară săracă, trebuie să facem economii, trebuie să ne deprindem a trăi în economie și a munci mai mult.

Văd acum, că, dupe un scurt timp de vreme, tot d. ministru de finance, dupe o statistică, care o formulează d-sa, a spus că suntem o țară bogată și că sunt miliarde în valori și bani în țara aceasta.

D. E. Costinescu, ministru de finance: Nu am zis că suntem o țară bogată, dar că suntem mai bogați de cât acum 24 de ani.

D. N. T. Popp: O să analizăm toate aceste lucruri. Dacă Statul nostru era ca acum 24 de ani, eram rău.

D. ministru de finance ne face o statistică a exportului, și constată d-sa că, dupe statisticile Statelor unde noi exportăm cerealele noastre, se constată că am exportat cu 1.110.000 de tone mai mult de cât statistica noastră arată.

D-le ministru, vă rog să credeți că sunteți foarte rău informat și statistica pe care o formulați d-voastră este greșită și iată de unde vine eroarea: cerealele noastre destinate pentru Anvers sau Rotterdam, când sosesc vapoarele la Anvers, se înregistrează: a sosit vaporul cutare, cereale din România, cu atâtea mii tone.

Acele mărfuri se trec ca importate în Belgia, ele sunt parte vândute pentru consumul interior al Belgiei și parte cumpărate de comercianții din Anvers și revândute în Germania, Franca sau Anglia. Pe de-o parte se înregistrează la intrare ca import în Belgia, și pe de altă parte, când ies, se trec la exportul din Belgia ca exportate; aceleași produse se trec la import în Germania, în Franca și în Anglia, la locul unde se consumă, pentru că aceste două porturi sunt în mare parte porturi de transit de cât de consum intern al Belgiei sau Olandei. D-lui ministru de finance de sigur că i s'au prezentat numai statisticile din punctul de vedere al importățiunei, nu și statisticile de export ale Belgiei și Olandei. Și dacă ar fi avut d. ministru de finance cunoștință și de acele statistici, de sigur că n'ar fi putut să constate o diferență așa de mare.

Nu cunosc nici un comerciant exportator, care, pentru un meschin interes de o taxă de $\frac{1}{2}\%$, să declare în mod falș încărcarea cerealelor în vas.

D. E. Costinescu, ministru de finance: D-ta nu cunoști, dar eu cunosc.

D. N. T. Popp: Am foarte multe relațiuni și nu am auzit lucrul acesta că se poate petrece.

Cu atât mai mult cred că, nu se poate petrece, pentru cuvintele următoare: că mai toți comercianții exportatori, afară de casele mari, sunt cu capitaluri mici și băncile din străinătate le cer, pe lângă conosment, adică pe lângă polițele căpitanilor de vapoare, declarațiuni vamale, recepise de plata taxei, certificate de proveniențe. D-lor, dacă lucrul se petrece așa, socotesc că rău a făcut d. ministru ca să arunce un blam comercianților exportatori că au frustat Statul cu sutimi de mii de lei, declarând mai puțin. Dar e mai mult de cât atât, la căpităniile de port sunt instrucțiuni de la ministerul de externe, că trebuie să confrunteze căpitanii de port și vameșii declarațiunile.

D. E. Costinescu, ministru de finanțe: Eu le-am dat în 1903. Statistica este pe 1902.

D. N. T. Popp: Vă rog, dacă e vorba așa să discutăm, prin întreruperi, bine-voiți a-mi spune: ați consultat d-voastră și statistica de export a Belgiei?

D. E. Costinescu, ministru de finanțe: Da, am consultat toate statisticile.

D. N. T. Popp: Vă pot garanta lucru, că sunteți în mare eroare. Și de, nu-mi trebuie pentru aceasta decât câteva zile. O telegramă și timpul necesar ca să-mi vie răspunsul, și voi avea statistica dela Anvers.

D. E. Costinescu, ministru de finanțe: Ți-o dau eu.

D. N. T. Popp: E absolut imposibil. Vin la altă cestiune, prin care d. Ministru voește să ne demonstreze bogăția țării.

E, d-lor, incontestabil că consumațiunea a sporit și va merge sporind, pentru că e lucru foarte natural cu înmulțirea populațiunei, cu dezvoltarea capacităței de a produce, cu dezvoltarea bunului gust de trai, conse-

cința logică e că consumațiune, se sporește, se înmulțește.

Dar, dacă această consumațiune a sporit într'un grad, ce în alte State și la alte popoare nu se poate constata, în această epocă de la 1875 și până asăzi, să examinăm cari sunt împrejurările de constatăm la noi o sporire relativ așa de mare decât în alte State.

D-lor, cu toții știm că până la 1867 economia rurală la noi se baza în mare parte, pe creșterea vitelor.

Cultura grâului în multe părți se făcea atât de puțin, încât se considera ca o necesitate pentru colivă, mai ales părțile păduroase. Cultura porumbului era un articol de hrană, cultura grâului se făcea mai puțin, și trăia țăranul cu creșterea vitelor.

Cunosc localități unde țărani aveau herghelii de cai, și se vindeau caii din țară dela noi pentru armata turcească.

Țărani din Bechet și Călărași vindeau caii din prăsiile lor, peste Dunăre, la turci.

Ce s'a întâmplat? La 1867 am avut o recoltă abundentă; prețuri foarte mari.

S'au introdus mașinile agricole de treierat, fiindcă înainte era greutatea treieratului. Dacă un arendaș avea o moșie de o mie de pogoane, nu putea să cultive decât 200 de pogoane, pentru că avea greutatea treieratului.

La 1867, pământuri fertile, pământuri noi, pământuri odihnite, căci serviseră mai mult de imașuri, cari, fiind cultivate cu grâne, au produs până la 3 kile de pogon și au fost prețuri așa de mari, încât s'a plătit grâul pe lei vechi, la Brăila, cu 350 lei kila veche.

Atunci era lipsă în Franța, și prețurile grânelor erau mari.

Puteți d-voastră să vă închipuiți acest eveniment, căci

a fost un eveniment care nu s'a mai repetat de atunci, o recoltă abundentă pe terenurile cultivate. Acum avem recolte mai mari, dar pe o extensiune mai mare de pământ cultivat, căci s'a schimbat fisionomia țării; acest lucru a încurajat așa de mult și pe proprietari și pe țărani, încât încetul cu încetul au început să cultive mai mult cereale.

În urmă, pe la 1880—81, dupe încheierea convențiunei comerciale cu Austro-Ungaria, sub pretext de epizootie, s'au închis granițele, și oamenii ne mai putând să-și vândă vitele, ne mai având posibilitatea exportului de vite, au dat și o mai mare extensiune cultivei pământului cu cereale. Împrejurarea că era înlezniță dobândirea mașinelor agricole, cari se puteau cumpăra în condițiuni favorabile, în condițiuni de a putea fi plătite în rate pe 2, 3 sau 4 ani; această împrejurare a schimbat cu totul fața economiei noastre naționale.

Inleznirile de comunicație prin drumul de fier și vapoare, au făcut ca și industriile străine să se importe, pe fiecare an, mai mult, încât s'a transformat chiar obiceiurile țăranilor noștri.

'Mi aduc aminte, d-lor, nu de mult, când te duceai la o adunare a țăranilor, fie în zi de sărbătoare, la biserică, fie aiurea, vedeai că îmbrăcămintea țăranilor era manufactură proprie țărănească. Încălțăminte lor era făcută de cismari din țară. Cămășile lor erau făcute din țesături de cânepă sau în, zăvelcele de lână, foarte frumoase, foarte bine lucrate. Acum s'au schimbat lucrurile, căci în locul cânepii și inului s'a introdus bumbacul, în locul zăvelcelor de lână, în mare parte sunt stămburile de bumbac colorat. Au mers lucrurile până acolo că vedem azi că țăranii au și pălării aduse din afară. În Romanați, de exemplu, am văzut țărance pur-

tând pălării. S'a schimbat și traiul și obiceiurile, și aceste împrejurări se datoresc neapărat sporirii a consumațiunei. Și sunt lucrurile așa. Dar d. ministru de finanțe ne spune că statisticele, în ceea ce privește importatiunea, ca valori, sunt foarte exagerate. Cred acest lucru, și m'am convins și eu că este așa, că valorile la import sunt exagerate; aceasta provine din faptul când s'a alcătuit tariful vamal, pentru a se obține taxe mari, s'a evaluat multe mărfuri pe prețuri mai mari.

Deosebit de aceasta, este și concurența cea mare a industriilor din Statele industriale; căci, d-lor, pe an ce trece producțiunea industrială este mai mare decât necesitățile consumațiunei, și de aceea variațiuni și scăderi de prețuri, pe cari d. ministru se bazează cu destulă temeinicie, în a afirma că evaluările sunt exagerate. La export este, din contră, pentru că taxele de percepere a taxei de $\frac{1}{2}$ la sută, sunt fixate să plătească pentru chila de porumb valorat cu 50 lei chila, și și am avut ani în cari s'a vândut chila de porumb cu 35 sau 40 lei. De asemenea chila de grâu s'a valorat cu 100 lei, și am avut ani în cari chila de grâu s'a vândut cu 50 și 60 lei. Dar d. ministru susține, că cantitățile exportate ar fi mai mari decât cele coprinse în statistici, lucru ce, dupe cum am avut onoarea să spun, provine de acolo că nu se ține socoteală de reexportul ce se face de Belgia și Olanda în alte State, și astfel vine, de două ori, aceeaș marfă trecută în statistici ca importată.

Dar, d-le ministru, sunt și alte indicii cari ne pot forma convingerea de gradul de bogăție al țării. Sunt indiciile cari ne arată cum stă proprietatea rurală și ce datorii apasă asupra ei, fiindcă, în definitiv, aceasta este baza: proprietatea rurală. Cred, d-lor, că ați avut

ocaziune și d-voastre să citiți darea de seamă a Creditului funciar rural, unde peste 2000 moșii sunt ipotecate.

Cred, de asemenea, că cunoașteți cât datorează imobilele urbane din Capitală, afectate la Creditul funciar urban, mi se pare, dacă nu mă înșel, peste 150 de milioane numai în București.

Se mai poate constata prosperitatea de bogății prin estetica orașelor, în special a Capitalei, unde de toți se zice că toți locuitorii țării trebuie să dea un oarecare tribut. D-lor, în Capitală, la fiecare 10, 20 de pași, vezi o casă de vânzare, o casă de închiriat. Ce înseamnă aceasta, de cât că lumea s'a restrâns în cheltuieli. O societate ca a noastră, cu puțină educație economică, trebuie să o recunoaștem, nu s'a restrâns în cheltuieli de la o zi la alta, numai în urma unei afirmări făcută dupe banca ministerială, că suntem o țară săracă, că trebuie să facem economii. Nevoia, și numai nevoia, care este cetate invincibilă, îl trimite la economii.

D-lor, acestea sunt indicii, dupe cari nu se poate spune că stăm pe roze, și nu este o prosperitate atât de mare, dupe cum o vede d. ministru de finance; noi trebuie să fim cu toată cumpăneala și cu toată măsura la alcătuirea impozitelor atât directe, cât și indirecte, ca să nu facem viața nesuferită pentru cetățenii români, în Regatul român.

Acestea ne sunt condițiuni, cari ni se impun, prin faptul că suntem reprezentanții națiunii, națiunii întregi; iar nu numai ai națiunii industriale sau ai națiunii agricole. Suntem reprezentanții întregii țări și preocuparea noastră trebuie să fie a observa și a studia cu toate amănuntele posibilitatea traiului; situațiunea economică și gradul de mulțumire sufletească ce

are omul în timpul acesta din veacul al XX; și, dacă putem să constatăm că, în majoritatea acestei populațiuni, este o afirmare de fericirea vieții, datori suntem ca în toate stratele sociale să cercetăm, și unde vom găsi răul, să lucrăm, să vindecăm rănilor și răul cel mare, care este sărăcia. Și nu noi pentru cuvântul că alte State fac tarife protecționiste excesive, trebuie să le imităm, chiar când ele nu se potrivesc cu gradul de cultură și gradul material al populațiunii noastre.

Acestea spuse, d-lor, cred că sunt suficiente pentru discuțiunea generală.

Vin a răspunde acum la câteva obiecțiuni ce s'au făcut de unii din d-nii colegi predecesori, cari au vorbit în această materie.

D. Carp ne-a spus că este o utopie de a fi contra capitalului străin, că de la străinătate avem Constituția, că de la străinătate avem totul și când ne trebuiesc bani la străini ne ducem.

Răspund d-lui Carp, cu toată stima ce am pentru d-sa, că dacă avem o Constituție și au conlucrat străinii, este că au fost convinși că merităm o Constituție, că suntem un popor cu energie și cu viață.

Și fără a fi în contra capitalurilor străine, îi spun d-lui Carp că este posibilitate, dacă ne-am da ostenală și am studia lucrurile în de aproape ca, încetul cu încetul, să putem creea industrii cu capitaluri românești.

Onor. d. Orleanu ne spunea, făcând o critică a agricultorilor, că au părăsit cultura vitelor, că au părăsit obiceiul de a se ocupa cu industrii agricole și s'au băgat în politică, primind să fie deputați și senatori.

Socotesc, d-lor, că, din punctul de privire al ocupațiunilor și dupe cum este organizată țara noastră, la nimeni poate nu convine mai mult de a fi deputați

sau senatori de cât agricultorilor, cari, în timp de iarnă, când lucrează Parlamentul, nu au altă ocupațiune, pe când la alte profesii, de multe ori interesele materiale sau de o altă natură, precumpănesc desbaterile din Parlament, chiar în cazurile cele mai importante. Prin urmare, onor. d. Orleanu rău a făcut aruncând o critică agricultorilor fără să se gândească că tocmai ei au timp mai mult disponibil iarna pentru a azista și a lucra în Cameră și Senat pentru apărarea intereselor țării, pentru că sunt cu masa populațiunii mai direct în relații, pot să aducă mai bune foloase în desbaterile Parlamentului.

D-lor, cu aceste cuvinte termin și rog pe d. ministru să bine voiască, ca alcătuirea tarifului vamal să se facă pe bazele ce avui onoarea a spune, pentru ca tariful să fie o lucrare perfectă și să fie o lucrare serioasă și să nu mai avem nevoie a modifica; căci dacă de la început spunem că multe articole sunt accesibile modificărei, acestea înseamnă că este o lucrare puțin serioasă.

D. E. Costinescu, ministru de finance: Lucrarea aceasta nu este perfectă, ci pe cât este omeneste posibil.

D. N. T. Popp: Nu va fi aplicabilă și, prin urmare dacă lucrarea este așa, atunci pentru ce să ne pierdem timpul la o lucrare care nu răspunde economiei noastre naționale și gradului de dezvoltare a societății. (Aplauze).